

Promise

Voor bijbels denken in de (gezondheids)zorg 26e jaargang nr. 2 (april 2010)

In dit nummer

Herstel is vreugdevol!

Nudisme

Man en vrouw in bijbels perspectief (2)

De 'gnostische Jezus'

Man en vrouw perspectief

Discriminatie?

In een vorig artikel (oktober 2009) heb ik een analyse gegeven van de moderne gelijkheidsideologie, omdat ze doordringt in christelijke en ook orthodoxe kringen. Zo vinden we bijv. in het boek van Ed Silvoso: *Vrouwen, Gods geheime wapen*, een vreemde mengeling van modern gelijkheidsdenken en de bijbelse visie. Het verwijt dat zo eigen is aan feministische kringen en door Dan Brown in *De Da Vinci Code* is overgenomen, kunnen we ook in dit boek herkennen: de kerk zou eeuwenlang vrouwen hebben onderdrukt en gediscrimineerd.

Dit verwijt is vanuit de gelijkheidsideologie begrijpelijk. Als we uitgaan van de gelijkheid van man en vrouw, wordt het maken van ieder verschil als discriminatie ervaren. Dan discrimineert ook de Bijbel, want in het OT kunnen alleen mannen priester worden en in het NT heeft Jezus alleen 12 mannelijke discipelen aan wie Hij gezag verleent. Dit wordt door feministen beschouwd als een uiting van patriarchale onderdrukking. De ondergeschiktheid van de vrouw is voor hen natuurlijk helemaal onacceptabel.

Omdat het gelijkheidsdenken ons vervreemdt van de bijbelse boodschap, willen we in dit artikel een nader onderzoek doen naar de bijbelse principes van de man-vrouw -verhouding. Ik heb hiervoor dankbaar gebruik gemaakt van het boek van Stephen Clark: *Man and woman in Christ*. Hij vertolkt de bijbelse visie op een zuivere manier.

Eenheid en verscheidenheid

Als we de bijbelse principes gaan opsporen, maken we tegenover het eenzijdige, kleurloze gelijkheidsdenken kennis met een evenwichtige, veelzijdige visie die getuigt van de veelkleurige wijsheid Gods. Als er in de Bijbel bijv. sprake is van de ondergeschiktheid van de vrouw, mogen we dat principe niet verabsoluteren zoals de feministen doen, en dan wijzen op onderdrukking. We moeten er tegelijkertijd de liefde van de man voor zijn vrouw

in bijbels

“God schiep de mens naar Zijn beeld;
naar Zijn beeld schiep Hij hen; man en vrouw
schiep Hij hen”

tegenoverstellen. Liefde onderdrukt niet, maar maakt de ander gelukkig. Het basisprincipe waarvan de scheppingsorde in Genesis uitgaat, is de gelijkwaardigheid van man en vrouw. God heeft beiden, man en vrouw, naar Zijn beeld geschapen. “Laat ons mensen maken naar Ons beeld en gelijkenis” (Gen. 1:26). “God schiep de mens naar Zijn beeld; naar Zijn beeld schiep Hij hen; man en vrouw schiep Hij hen” (Gen. 1:27). De vrouw is als een gelijkwaardige partner geschapen. Dat de vrouw uit de rib, nog beter uit de zijde van de man geschapen is, wijst ook op gelijkwaardigheid. Ze is niet uit het hoofd, dus niet superieur, ook niet uit de voeten, dus ook niet minderwaardig, maar uit de zijde, als een partner geschapen. De rib is een heel mooi beeld voor de gelijkwaardige relatie tussen man en vrouw. Arabieren spreken vandaag nog over een goede vriend als een rib. En dat de vrouw uit de man genomen is, betekent dat ze van hetzelfde wezen is, niet anders of minderwaardig.

Gelijkwaardigheid betekent ook dat God de mens, man en vrouw, schiep om samen

een eenheid te zijn. “En de Here God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens. Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal 'mannin' heten, omdat zij uit de man genomen is. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn” (Gen. 2:23,24). Zoals God zelf de drie-ene God is, die gemeenschap kent, zo schiep Hij man en vrouw in gemeenschap met elkaar. God heeft man en vrouw verbonden om samen de aarde te bevolken en beheer over haar te voeren. “Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte dat op de aarde kruipt” (Gen. 1:28). Deze opdracht wordt aan man en vrouw gezamenlijk gegeven. Samen zijn ze geroepen om voor het leven op aarde zorg te dragen. Vanaf het begin is ook de vrouw bij deze opdracht betrokken. Hier vinden we dus het principe dat man en vrouw in

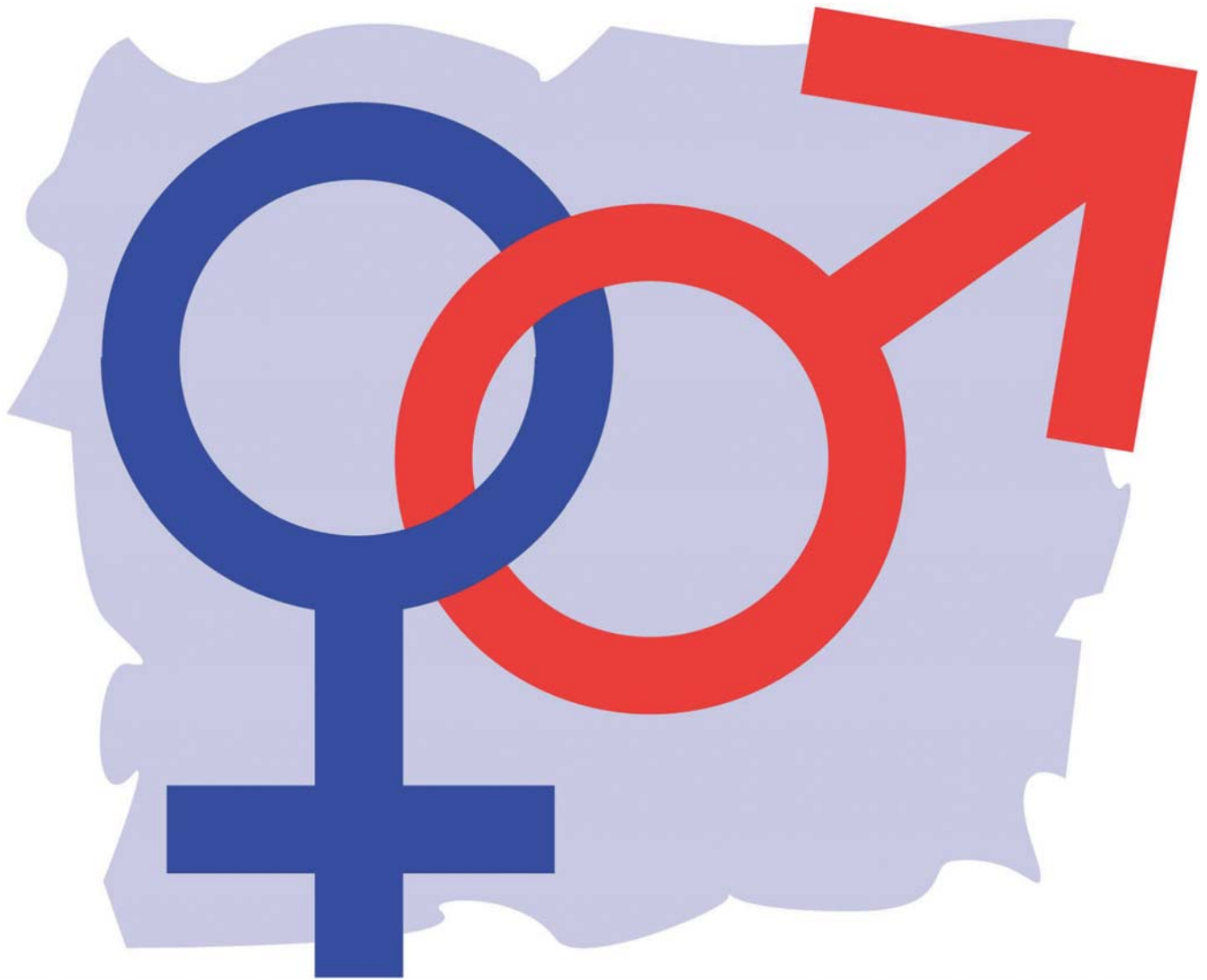
hun opdracht samenwerken. Samen zijn ze verantwoordelijk voor het behoud van de aarde. Samen voeren ze de opdracht uit, omdat ze als een eenheid geschapen zijn.

Deze samenwerking betekent gelijkwaardigheid in het werk. Nergens in de Bijbel kunnen we vinden dat de vrouw in haar werk minder is dan haar man.

De samenwerking van man en vrouw betekent niet dat ze allebei hetzelfde werk doen. God heeft man en vrouw met een eigen identiteit geschapen. Het tweede scheppingsverhaal legt het verschil uit tussen beiden.

Adam, de man, is als eerste geschapen, als mens. De naam Adam betekent ook mens. Als man representeert Adam de mensheid. Hij is de verantwoordelijke persoon. Toen zij beiden van de vrucht hadden gegeten, kwam God op Adam toe: “Adam, waar zijt gij?” Hij werd aangesproken als de verantwoordelijke persoon. Paulus schrijft ook: “In Adam” en niet in Eva “zijn alle mensen gestorven” (1 Kor. 15:22). Dat de man in deze wereld altijd een gezaghebbende positie heeft bekleed, is daarom niet het

“God schiep de man uit de aarde,
maar de vrouw heeft Hij geschapen uit de
droom van de man; daarom is ze des te mooier
en fijngevoeliger...”

product van een bepaalde cultuur of van de zondeval, maar is een gevolg van de scheppingsorde.

De vrouw is geschapen uit de man en als een hulp. “En de Here God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past” (Gen. 2:18). Zij is niet geschapen voor zichzelf, maar om de man ter zijde te staan. Dat de vrouw een hulp is, betekent geenszins dat zij minderwaardig is. 15 x in het OT wordt dit woord op God toegepast zoals in deze Psalm: “Want Gij zijt mij een hulp geweest” (Ps. 63:8).

Dat de vrouw uit de man geschapen is, betekent dat ze wezenlijk dezelfde natuur delen, zodat ze een eenheid kunnen vormen. De verschillen zijn dus niet absoluut, maar aanvullend. Man en vrouw zijn geroepen om elkaar aan te vullen. “En toch,

in de Here, is evenmin de vrouw zonder man iets, als de man zonder vrouw” (1 Kor. 11:11).

Vrouwelijke eigenschappen zijn niet fundamenteel verschillend van de mannelijke, maar de vrouw bezit bepaalde waarden in specifieke mate, zodat ze werkelijk een hulpe kan zijn. Zo kent zij bijvoorbeeld een uitgesproken moederlijke zorg. Een zekere Ernst Hello heeft geschreven:

“God schiep de man uit de aarde, maar de vrouw heeft Hij geschapen uit de droom van de man; daarom is ze des te mooier en fijngevoeliger...” De vrouw kan een tederheid en fijngevoeligheid tonen, zoals de man die niet kent.

Het verschil tussen man en vrouw heeft ook consequenties voor de taakverdeling

in het werk.

God gaf aan Adam specifiek de opdracht de hof te bewerken en te bewaren. “En de Here God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren” (Gen. 2:15). Het is de specifieke taak van de man het beheer te voeren over de buitenwereld.

Eva is geschapen om moeder te zijn. “En de mens noemde zijn vrouw Eva, omdat zij de moeder van alle levenden is geworden” (Gen. 3:20). Moeder te zijn en beheer te voeren over het gezin is de specifieke opdracht die aan de vrouw is gegeven.

Deze taakverdeling is geen principiële scheiding. We lezen in de Bijbel dat de vrouw ook sociale taken uitoefent en de man zijn verantwoordelijkheid in het huis heeft. We moeten wel vaststellen dat

deze taakverdeling tussen man en vrouw, die eeuwenlang gebruikelijk is geweest, namelijk dat de man kostwinner is en de vrouw in huis voor het gezin zorgt, niet slechts een tijdgebonden sociaal rolpatroon is, maar in Gods scheppingsorde verankerd ligt. We moeten er rekening mee houden dat er vroeger niet zo'n scheiding tussen werk en huis was als tegenwoordig en dat het huis een ruimere betekenis had.

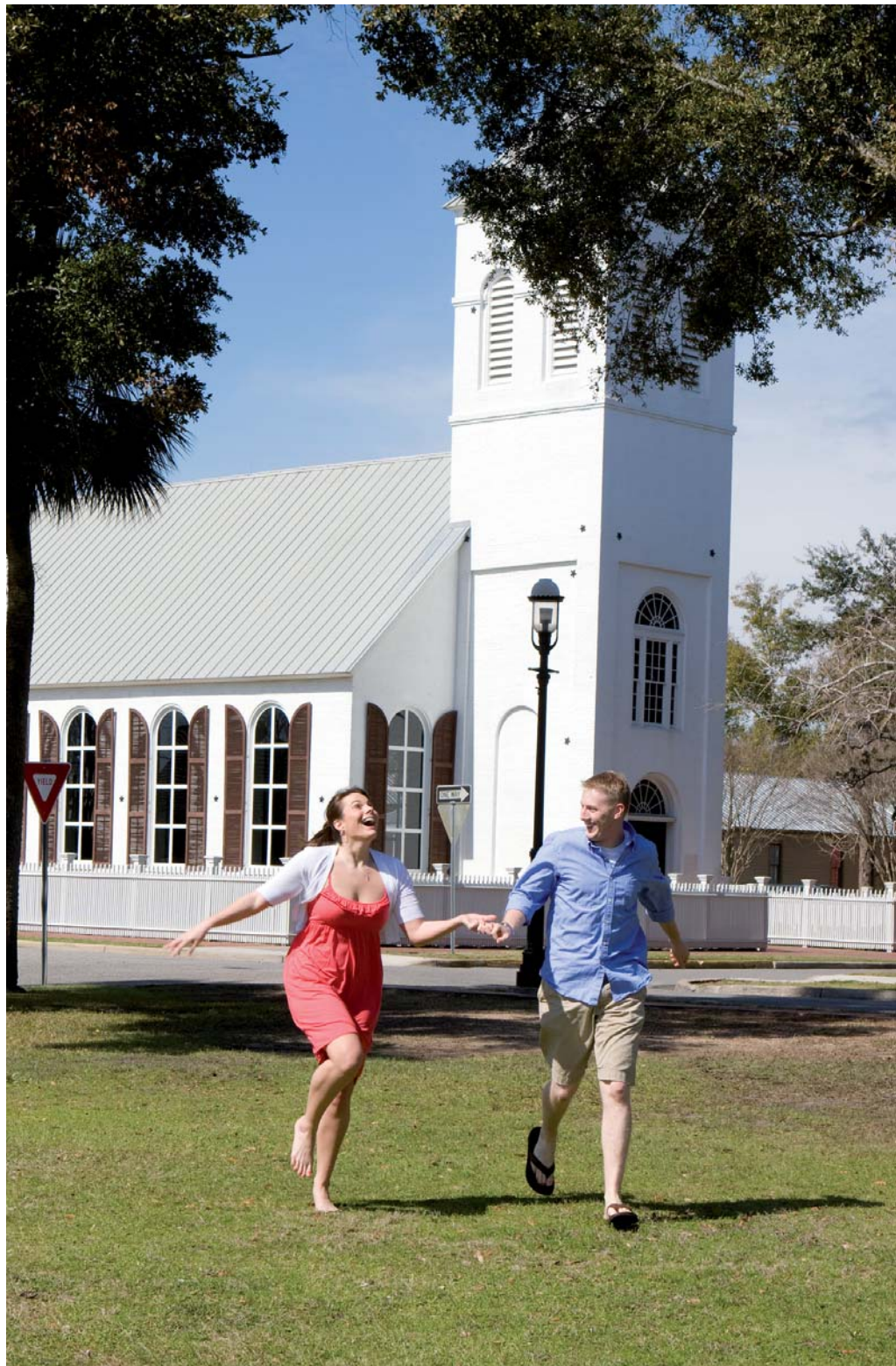
We zullen nu nader onderzoeken hoe man en vrouw samen in het gezin en in de gemeente functioneren.

Het joodse gezinsdenken

God bracht man en vrouw samen om een gezin te vormen. In bijbelse tijden werd het gezin niet zoals tegenwoordig beschouwd als een verzameling losse individuen, maar als een eenheid met de man als hoofd. Het feminisme heeft de man geestelijk onthoofd en hem van zijn mannelijke waardigheid beroofd. Ook in christelijke kringen is het taboe geworden om over de man als hoofd van de vrouw te spreken. Volgens Ed Silvano – en dit heeft hij van feministen overgenomen – betekent hoofd-zijn alleen maar bron, oorsprong. Maar in de Bijbel heeft het hoofd-zijn wel degelijk de betekenis van gezag en verantwoordelijkheid. De man heeft de hoofdverantwoordelijkheid in het gezin.

Hij staat ook garant voor het geloof van zijn hele gezin. Dit leren we uit het verhaal van Gods verbond met Abraham in Genesis 17. Als teken van het verbond met God en op grond van zijn geloof kreeg Abraham de opdracht om zich te laten besnijden. En met hem moest het hele gezin worden besneden. “Dit is mijn verbond, dat gij zult houden tussen Mij en u en uw nageslacht: dat bij u al wat mannelijk is besneden worde... Wie acht dagen oud is, zal bij u besneden worden, al wat mannelijk is in uw geslachten: zowel wie in uw huis geboren is, als wie van enige vreemdeling voor geld is gekocht, doch niet van uw nageslacht is” (Gen. 17:1-12). De slaven hoorden ook bij het gezin en werden besneden. Zelfs jongetjes van acht dagen werden besneden. Ze konden zo deel uitmaken van het gelovige verbondsvolk, want Abraham stond als hoofd van het gezin garant voor hun geloof.

Het principe van de eenheid van het patriarchale gezin vinden we ook in het NT. Als Zacheus, de oppertollenaar, tot geloof komt, zegt Jezus tot hem: “Heden is aan dit huis redding geschonken” (Luc. 19:9). Nog voordat de huisgenoten tot geloof zijn gekomen, is dit hele gezin reeds gered, omdat Zacheus gelooft.

Ook het verhaal van de gevangenebewaarder te Filippi in Handelingen 16 is pas goed begrijpelijk vanuit het joodse gezinsdenken. Het was voor de huisgenoten vanzelfsprekend dat ze het hoofd van het gezin in zijn nieuwe geloof volgden. Daarom konden allen snel worden gedoopt.

De ondergeschiktheid van de vrouw

De eenheid van het gezin wordt mogelijk gemaakt door de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man. Nu is in onze tijd deze ondergeschiktheid hoogst problema-

tisch geworden. Dit is niet zonder reden zo, want de man kan zijn gezaghebbende positie misbruiken. Dat is helaas ook gebeurd. Het verzet van de feministen betreft echter niet alleen misbruik van gezag, maar ieder mannelijk gezag. Dat de man de ondrukker is, is een ideologie geworden. Er is een heftig verzet tegen het hele bijbelse patriarchaat, of men probeert de ondergeschikte positie van de vrouw te omzeilen door te beweren dat deze een gevolg was van de zondeval en we als vrouw in Christus daarvan zijn

“Het is iets groots gehoorzaam te moeten zijn, onderdanig te leven en zijn eigen heer en meester niet te zijn.”

bevrijd. Wanneer Paulus over de ondergeschiktheid van de vrouw schrijft, verwijst hij echter niet naar de zondeval, maar naar de scheppingsorde (1 Tim. 2:11-13; 1 Kor. 11:7-9). De ondergeschiktheid van de vrouw is een bijbels gegeven, maar de grote vraag is hoe wij precies dit begrip moeten verstaan. Nader onderzoek laat zien dat het helemaal niet om een negatief begrip gaat. Thomas à Kempis schrijft in *De Navolging van Christus* dat het om een grote gave gaat: “Het is iets groots gehoorzaam te moeten zijn, onderdanig te leven en zijn eigen heer en meester niet te zijn.”

Ondergeschiktheid duidt niet op minderwaardigheid. We moeten steeds de gelijkwaardigheid van man en vrouw in het oog houden. Een ondergeschikte kan zelfs nog waardevoller zijn dan de persoon aan wie hij gehoorzaamt. Jezus gehoorzaamde aan zijn ouders, terwijl Hij geestelijk superieur was.

De eigenlijke betekenis van het bijbelse werkwoord ‘hupotasso’, dat vertaald is met ‘ondergeschikt-zijn’ is dat men zich voegt binnen Gods orde. Het gaat er dan om dat de vrouw zich houdt aan Gods

ordering die Hij voor de vrouw heeft bepaald. Dit betekent voor de man dat hij het beslissingsrecht alleen heeft in zaken die met Gods ordening te maken hebben. Het is dus bepaald niet zo dat de man in alles zou mogen heersen over de vrouw. Dan zou hij inderdaad een tiran kunnen worden. Maar het patriarchaat moet er juist op gericht zijn de vrouwelijke kwaliteiten tot hun recht te laten komen. Het gaat om de normen voor huwelijk en gezinsleven die God heeft bepaald. God heeft zijn ordening zo ingesteld dat man en vrouw samen kunnen functioneren en de taak kunnen vervullen die Hij aan hen heeft gegeven. De ondergeschiktheid van de vrouw heeft als doel man en vrouw te verenigen en heeft een dienende functie. Stephen Clark legt uit hoe men op velerlei wijze ondergeschikt kan zijn: door de ander te dienen, door samen te werken met de ander, door het leven te wijden aan het ideaal dat de ander voorhoudt, of door het onderwijs van de ander te volgen.

En tenslotte moeten we beseffen dat gezag en ondergeschiktheid pas goed kunnen functioneren in een liefdesrelatie – en

niet in een machtsstrijd – tussen man en vrouw.

Man en vrouw in de gemeente

Er wordt wel eens gezegd dat de ondergeschiktheid van de vrouw in het gezin geldt, maar niet voor haar plaats in de gemeente. Dan dienen we te beseffen dat in het NT de gemeente is opgebouwd volgens het joodse gezinsmodel. De rol van de vader in het gezin staat model voor de rol van de voorganger in de gemeente. Paulus noemt de gemeente het huisgezin van God (Ef. 2:19). Als gemeenteleden zijn we niet allemaal losse individuen, maar in Christus zijn we allen één persoon (Gal. 3:28). De voorganger, die een man is en Christus representeert, leidt de gemeente en is verantwoordelijk voor het zielenheil van zijn gemeenteleden. In de brief aan de Hebreëen lezen we: “Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u (aan hen), want zij zijn het, die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen” (13:17). In de NBV is deze zin aldus vertaald: “Gehoorzaam uw leiders en schik u naar hen, want zij waken over uw leven...” Dit is geen correcte

vertaling. De vertaler heeft niet begrepen waar het om gaat.

De ondergeschiktheid in het gemeentelven betekent niet dat de vrouw in de vroegchristelijke gemeente geen belangrijke taken kon vervullen. Wat betreft het functioneren in de gemeente ontdekken we hetzelfde principe van eenheid en verscheidenheid. Man en vrouw zijn geroepen om samen, als een eenheid, in de dienst van de Heer te staan. Anderzijds is er,

zoals in het gezin, een taakverdeling. Stephen Clark geeft in zijn boek een verhelderende uiteenzetting van dit principe van eenheid en verscheidenheid in de vroegchristelijke gemeenschap. "Zowel man als vrouw stonden in dienst van de vroegchristelijke gemeenschap door profetie, onderwijs en hulpverlening. We vinden in de Schrift maar weinig verwijzingen naar de activiteiten die vrouwen in deze bedieningen ontplooiden, maar dat geldt ook voor de mannen. Het NT geeft eenvoudig geen gedetailleerde beschrijving van de specifieke activiteiten die tot opbouw dienden van de vroegchristelijke gemeenschap.

De Schrift besteedt meer aandacht aan de ambtsbediening van apostelen en oudsten als dienaars in de vroegchristelijke gemeenschap, maar zelfs dan wordt er weinig gezegd over de specifieke taken die zij verrichtten, hoe zij de dag indeelden en hoe ze omgingen met de mensen voor wie zij verantwoordelijk waren. Ook al zijn hiernaar dus weinig verwijzingen in het NT, er is geen reden te twifelen dat zowel mannen als vrouwen onderricht gaven, profeteerden en hulp boden in de gemeenten die door Paulus gesticht waren. We hoeven er niet aan te twifelen dat hetzelfde waar was voor alle vroegchristelijke gemeenten... We kunnen geen onderscheid maken tussen de rollen van man en vrouw in de vroegchristelijke gemeenschap wat betreft het soort taken dat zij vervulden. In zowel het gezin als in de christelijke gemeenschap is het kenmerkende onderscheid gelegen in de wijze waarop men de taken vervulde en niet in het feit dat vrouwen een ander soort werkzaamheden verrichtten dan mannen. Het is bijvoorbeeld niet waar dat mannen onderricht gaven en vrouwen hulp verleenden. Toch wordt een verschil zichtbaar in de wijze waarop mannen en vrouwen hun bediening uitoefenden. Vrouwen gaven onderricht aan andere vrouwen of aan leden van het gezin en deden dit meer binnenshuis dan in het openbaar. Van hun kant waren de mannen verantwoordelijk voor het geven van onderricht aan de gemeente in haar geheel. Er scheen ook een taakverdeling te zijn in de hulpverlening. De man (diaken)

zorgde voor de nodige voorzieningen en de vrouw (weduwe) voorzag in de onmiddellijke behoeften. Dit soort onderscheid hebben we ook in het gezin opgemerkt. Kortom: man en vrouw namen op verschillende wijze deel aan de verscheidene taken, maar van geen enkele activiteit was de vrouw buitengesloten."

Het spreken van de vrouw

Het principe van eenheid en verscheidenheid willen we nu toepassen op het spreken van de vrouw.

Het zwijgverbod voor vrouwen in 1 Korintiërs 14:34 e.v. is een heet hangijzer voor feministen en sympathisanten. Volgens Anselm Grün en veel exegeten kunnen deze verzen niet afkomstig zijn van Paulus, omdat ze strijdig zouden zijn met zijn aanwijzingen in 1 Korintiërs 11:4 e.v., waaruit men kan concluderen dat vrouwen in de gemeente mochten bidden en profeteren. Van een conflict tussen de twee teksten is echter geen sprake, als we beseffen dat het in 1 Korintiërs 14 om een specifiek spreken gaat, namelijk het officiële leeraamt dat was voorbehouden aan de mannelijke voorganger. Bovendien kunnen we het zwijgverbod pas goed begrijpen als we weten dat de preek in die tijd geen monoloog was, maar een leergesprek met vragen en antwoorden.

Mannen mochten vragen stellen, maar vrouwen werden dus geacht niet deel te nemen aan dit ambtelijke leergesprek. Ze mochten wel in de gemeente bidden en profeteren, en op eigen wijze onderwijs geven en evangeliseren.

Tenslotte

We leven thans in een maatschappij die totaal anders is dan in de bijbelse tijden. Zo zijn mannen en vrouwen niet meer zo gescheiden als toen. De vraag is dan ook hoe wij in de moderne maatschappij gestalte kunnen geven aan de bijbelse principes betreffende de man-vrouw verhouding. Maar dat is een ander verhaal. De bedoeling van dit artikel was de bijbelse principes op het spoor te komen.

Martie Dieperink

Literatuur

Stephen Clark. *Man and Woman in Christ*, Servant Books-Michigan, 1980.
Ed Silvano. *Vrouwen, Gods geheime wapen*, Bread of Life-Harderwijk, 2008.
Martie Dieperink. *God roept de vrouw*, Kok-Kampen, 1990.
(Er zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar bij de auteur voor 5 euro, incl. porto)
Email: dieperink36@zonnet.nl

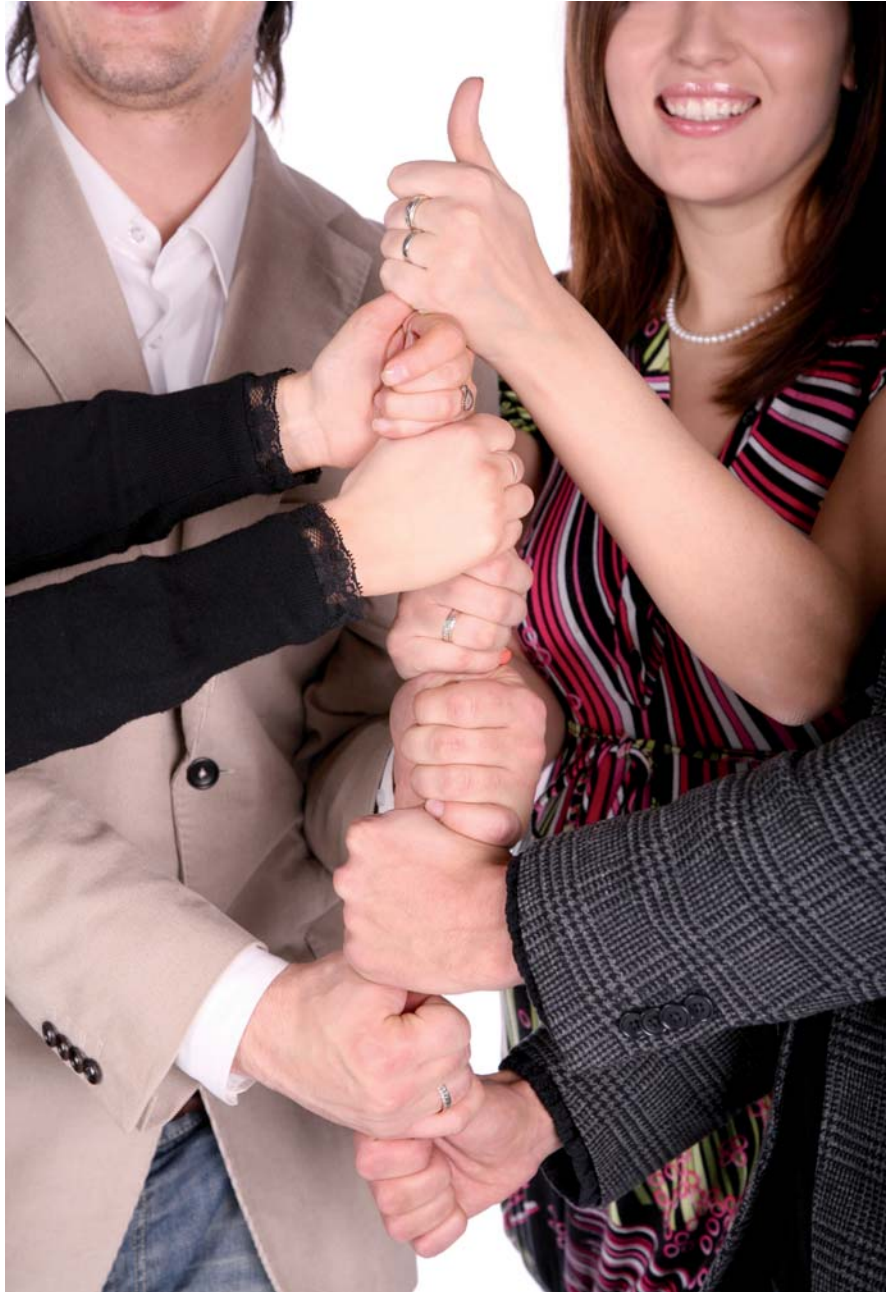
Herstel moet vr

Vreugde is het ultieme wapen in de strijd om herstel van gezondheid en relaties, zij is een belangrijk onderdeel van genezing en bevrijdingprocessen. Matigheid in een verslaving, die met geweld afgedwongen wordt, is geen echte matigheid. Iedereen die jaren aan het herstel van de gevolgen van misbruik werkt, of of aan genezing van verslavingen, weet dat. Er is helemaal niets aantrekkelijks in een herstel dat gekarakteriseerd wordt door ongeduld, woede, wrok, depressie en frustratie. In verslavingen zijn we geneigd in onze eigen fantasiewereld te geloven, en met al die onprettige gevoelens is onze vriendenkring beperkt.

Daarentegen is er iets heel aantrekkelijks en leven gevends aan herstel dat gekenmerkt wordt door vreugde, rust en een kwaliteit van leven, dat veel verder gaat dan de afwezigheid van verslavingen. Dat is een herstel dat aanstekelijk werkt!

Vreugdevolle relaties

Wat is vreugde, en waarom is het zo belangrijk voor herstel? Jezus, zegt in Joh.15: 11 "Dit heb ik tot u gesproken, opdat mijn blijdschap in u zij en uw blijdschap vervuld wordt". In het oude testament staat in het boek van Nehemia: „Bedrijft geen rouw....”, want de vreugde des Heren is je kracht.” (Nehemia 8:10). God weet, dat we die soort kracht nodig hebben, die alleen vreugde kan geven, en Hij is bijzonder bereid ons te helpen, om de volle omvang van die vreugde te ervaren. Deze vreugde is een fundament in ons leven en nodig voor ons herstel. Voor ons brein betekent vreugde dat iemand echt blij is om bij ons te zijn. Het werk van dr. Allan Schore laat zien dat het brein duidelijk leert dopamine te reguleren door directe interacties met anderen. Volgens dr. Schore wordt vreugde primair gecommuniceerd, non-verbaal, door elkaar aan te kijken. Zijn werk zegt dat de hersenen van baby's en kleuters leren dopamine te regelen, door een herhaaldelijk oog tot oog contact tussen hen en hun directe verzorgers. Als deze interacties vreugdevol zijn, ontwikkelt het brein een grote capaciteit voor vreugde en daardoor een effectieve dopamine regulatie. Dat betekent dat we in staat zijn een steeds toenemende capaciteit van vreugde, blijdschap en plezier in 'leven-gevende' relaties met anderen te ervaren. Interessant genoeg, behoudt het vreugde centrum van

de menselijke hersenen deze biochemie gedurende ons gehele leven. Praktisch gezien betekent het dat het brein door vreugdevolle interacties met anderen leert dopamine te reguleren, ongeacht hoe oud we zijn.

Wat heeft dit te maken met herstel?

Alles!! Zoals u misschien weet is dopamine een vreugde producerende neurotransmitter die het belonings/vreugdecentrum van het brein, genaamd de nucleus accumbens, stimuleert. Als verslavingen in

allerlei vormen en verslavende gedragingen zich ontwikkelen, gaan ze deze beloning en vreugde processen overheersen. In sommige gevallen is de regulatie van dopamine zo ontregeld bij verslavingen, dat het vermogen van het brein om vreugde te ervaren naast het verslavingsgedrag bijna onmogelijk is. Het gebrek aan vermogen om vreugde en plezier te ervaren, en daarna het heftige verlangen naar het verslavend gedrag veroorzaken de ontregeling in het belonings/vreugde circuit van het brein en vormen de es-

eugdevol zijn!

“Dit heb ik tot u gesproken, opdat mijn blijdschap in u zij en uw blijdschap vervuld wordt”.

Een vreugdevolle omgeving is een absolute voorwaarde om te groeien en te herstellen.

sentie van een verslaving. Het probleem wordt nog verergerd door niet opgeloste trauma's in ons leven. Sommige onderzoekers beweren dat de ervaring van trauma's in de eerste jaren van ons leven de ontwikkeling van de dopamine receptoren benadelen. Dat betekent dat degenen onder ons die onopgeloste trauma's hebben ervaren, gedoemd zijn op een inadequate manier hun dopaminespiegels te reguleren en daardoor eerder vatbaar zijn voor verslavingen. Een goed herstel betekent dus dat het brein moet leren, of misschien opnieuw moet leren, dopamine te regelen, onafhankelijk van de verslaving. Dit is van vitaal belang voor ons gevoelsleven. Het heeft geen zin om te proberen heftige verlangens te verminderen, om zo weer op een 'normaal' niveau van vreugdebeleving te komen. Omdat verslavingen de beloning en vreugdecentra van ons brein gevangen nemen; kapen, is het net zoals bij een vliegtuigkaping: eerst moeten de kapers gearresteerd worden en uit het vliegtuig gezet worden. Dat is een belangrijk deel van herstel van onze levens na de ravage van een verslaving.

Herstel van relaties en vreugde

Een vreugdevolle omgeving is een absolute voorwaarde om te groeien en te herstellen. En aangezien onze hersenen de mogelijkheid behouden om vreugde te verzamelen tijdens het leven, ben je nooit te oud om te beginnen. Dit is van grote

betekenis voor herstel van verslavingen en trauma's. Er is niets beter dan de hulp van een herstelgroep te ervaren en te ontdekken dat het een groep mensen is, die blij zijn, bij je te zijn, ongeacht hoe slecht je week was. Voor je brein voelt dit aan als een 'koele drank' na een lange tocht door de woestijn! Als iemand blij is ons te zien, wordt het vreugde centrum in ons brein geactiveerd en licht het op in een scan als een kerstboom. Sneller dan we denken, binnen 40 milliseconden, reageert ons brein al door dopamine vrij te geven, zelfs voordat we tijd hebben er over na te denken, simpel als respons van het gezicht van iemand die blij is bij ons te zijn. De dopamine laat ons lachen, wat op zijn beurt weer de trigger is voor het vrijgeven van dopamine in het brein van de persoon die bij ons is. Voor lange tijd, delen we zo die vriendschap en hebben onze eigen privé 'dopamineparty'. Ons brein gaat ontdekken dat relaties met anderen die blij zijn bij ons te zijn, erg wenselijk zijn. Door die voortdurende ervaringen van dergelijke relaties, wordt ons brein letterlijk opnieuw geprogrammeerd tot een betere afgifte van dopamine. Dit soort interacties van 'blij bij je te zijn' zijn het vreugdevolle bevrijdingssysteem dat ons brein nodig heeft, om te genezen en te trainen voor herstel. Dit heeft verregaande consequenties voor werkers in de hulpverlening. Het brein van iedereen waar we mee te maken hebben weet binnen 40 milliseconden

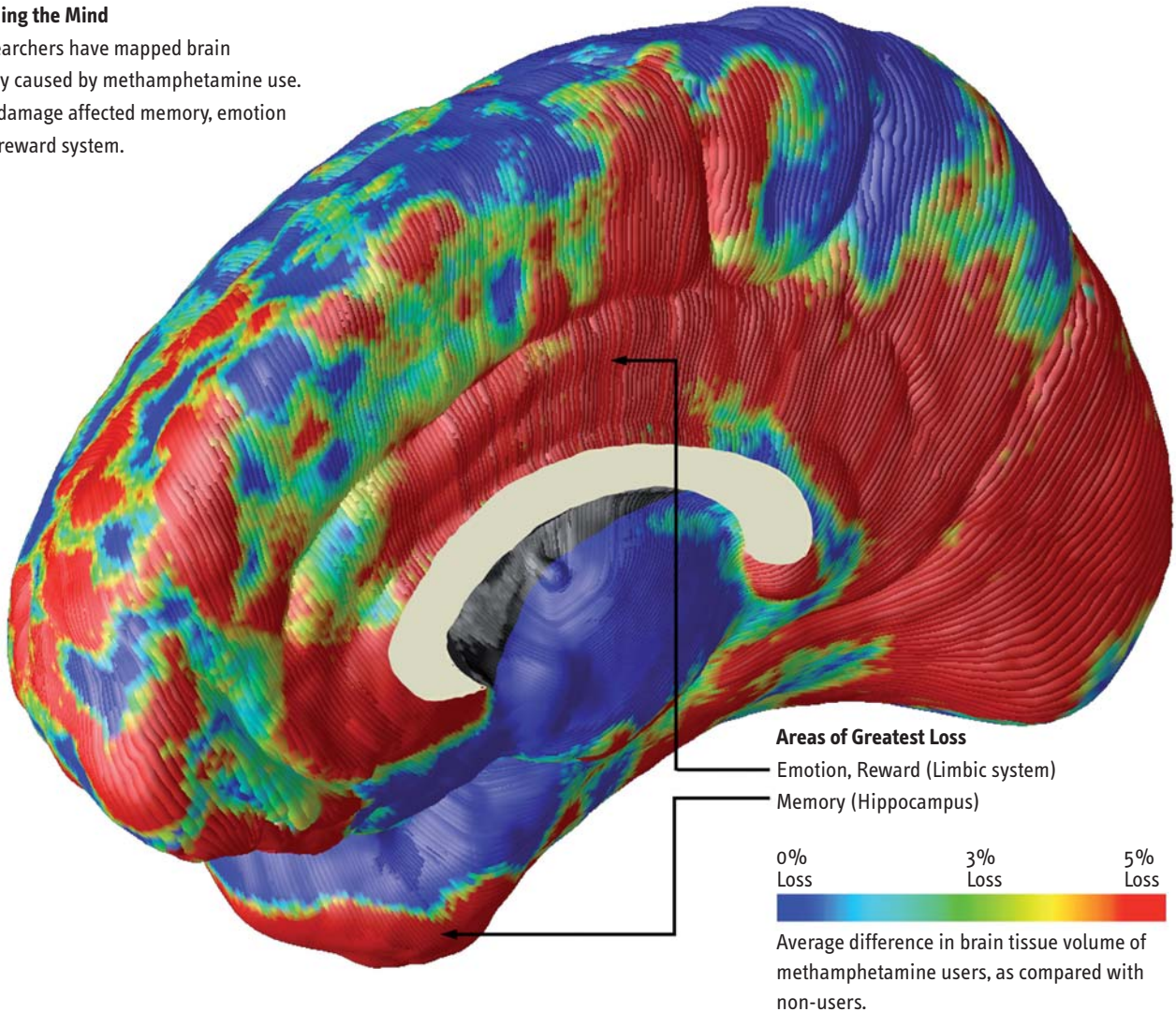
of we echt blij zijn bij iemand te zijn of niet! Sociale glimlachen, misleiden het vreugdecentrum van het brein niet, alleen echte 'ik ben blij bij je te zijn' glimlachen creëren vreugde en triggeren de vrijlating van dopamine. De vreugde in ons gezicht gaat vóór ons uit en opent een persoon voor onze boodschap, zelfs vóór we één woord gezegd hebben. Vreugde is een cruciale voorwaarde die onze boodschap naar anderen ondersteunt.

'Opzettelijke' vreugde

Als herhaalde interacties van anderen 'die blij zijn bij ons te zijn', zo goed is voor ons brein in herstel, wat zou er dan gebeuren als we het bouwen en ontwikkelen van vreugdevolle relaties, een opzettelijk deel van onze herstelprogramma's zouden maken? Stel dat onze herstelprogramma's er niet alleen op gericht zijn om zo maar samen te zijn, maar juist die dingen te doen, die het brein helpen om te groeien in emotionele capaciteit, en daardoor een effectievere dopamine regulatie bewerkstelligen. Goede verhalen vertellen helpt ook om vreugde te bouwen. Verhalen over verschrikkelijke dingen die gebeurd zijn, helpen niet echt om vreugde te verzamelen. Maar verhalen over mensen, plaatsen, gebeurtenissen en tijden die vreugdevol waren kunnen blijdschap produceren. Verbinding met God kan ook heel vreugdevol zijn, want Hij is altijd blij, bij ons te zijn! Om tijd te nemen met God en ons met

Eroding the Mind

Researchers have mapped brain decay caused by methamphetamine use. The damage affected memory, emotion and reward system.

hem verbonden te weten, en bewust te zijn van zijn aanwezigheid in ons leven, kan ook helpen vreugde te ontwikkelen.

Oplossing gericht herstel

Aangezien het blijdschap is, waar ons brein naar verlangt en wat het nodig heeft voor herstel op langere termijn, is het zinvol herstelgroepen te stimuleren, vreugde met elkaar te beleven. Deze groepen zouden in plaats van altijd maar problemen te bespreken en te worstelen tegen hun verslavingen, zich meer kunnen concentreren op het bewust werken aan vreugde te bouwen. Omdat ze op vreugde gericht zijn, zijn ze oorzakelijk bezig. Zou het niet geweldig zijn om deel van een groep uit te maken die, terwijl er altijd tijd is om problemen en worstelingen van het herstel te bespreken, erop gericht is om echte vreugde met elkaar te ontwikkelen? Dit is het doel van de hernieuwde start van groepen die een deel zijn van het *Thriving: Recover your Life Program*. Dit is een 12 weken programma gericht op herstel voor de deelnemers, die door eenvoudige oefeningen leren vreugde te bouwen en het brein te trainen voor herstel. Dit programma draait op dit moment

in 65 steden in de Verenigde staten. Het bevat 36 oefeningen op het gebied van vreugde, relaties en genezingsoefeningen, die letterlijk het brein resetten voor herstel. Ongeveer 1/3 van iedere groep houdt zich ook bezig met het leren omgaan met verslavingen, onder andere, door het bekende 12 stappen programma, en de rest van de tijd wordt besteed aan het oefenen van vaardigheden van vreugde en relaties in de zin van een vreugdevolle gemeenschap die leidt tot herstel. We kunnen ons leven en onze hersenen weer 'terug' krijgen! Vreugdevolle relaties zijn het fundament tot een succesvol herstel op lange termijn. Een nieuw begin in het onderzoek en de ontwikkeling van herstel leiden tot steeds meer 'gereedschappen' die we nodig hebben om tot herstel en genezing in ons leven te komen. Herstel kan op een vreugdevolle wijze besmettelijk zijn!

Door Edward M. Khouri jr.

©Ed Khouri

Ed Khouri is senior therapist en mede-ontwikkelaar van "Thriving: Recover Your Life" Support Groups. Hij is directeur en mede oprichter van Equipping Hearts for the Harvest
5016 Longfield St., Claremont, NC 28610. 828-4359-4470.

© vertaling Gerard Feller

De gnostische J

Als je jezelf leert kennen zul je erachter komen, dat jullie zelf de zonen zijn van de levende vader.

Anders dan de canonieke boeken doen geloven is de kruisiging van Jezus géén verzonnen verhaal en zeggen de honderd en veertien uitspraken over Jezus in het 'evangelie van Thomas' niets over de gekruisigde en opgestane Jezus. De 'Jezus' in het evangelie van Thomas is een wijsgeer, niet de gekruisigde en opgestane Heer. In dit 'evangelie' zegt 'Jezus' over het koninkrijk: "Het koninkrijk is in je, en buiten je. Als je jezelf leert kennen zul je erachter komen, dat jullie zelf de zonen zijn van de levende vader. Maar als je jezelf niet kent, dan zul je in armoede blijven en ben je zelf die armoede" (12). Veel andere gnostische geschriften komen op hetzelfde neer. In het boek van Thomas the Contender (mededinger) spreekt 'Jezus' geheime woorden met betrekking tot

zelfkennis. "Degene die zichzelf niet kent weet niets, maar degene die zichzelf kent heeft tegelijkertijd de bodem van alle kennis bereikt" (13). Pagels (zie noten)merkt op dat vele gnostici een zekere verwantschap vertonen met het onderzoeken van het zelf, zoals dat tegenwoordig in veel psychotherapeutische technieken gedaan wordt (14). Dit houdt in dat veel mensen zich niet bewust zouden zijn van hun ware toestand en tevens dat de psyche in iemand de potentie heeft tot bevrijding of vernietiging van de mens (15). Gilles Quispel beweert dat voor Valentinus, een gnostische leraar van de 2e eeuw, Christus de inwendige gids is, die het onbekende onthult....de ontdekking van het zelf... de goddelijke vonk in je (16). De kern van het menselijk probleem voor de gnostici is

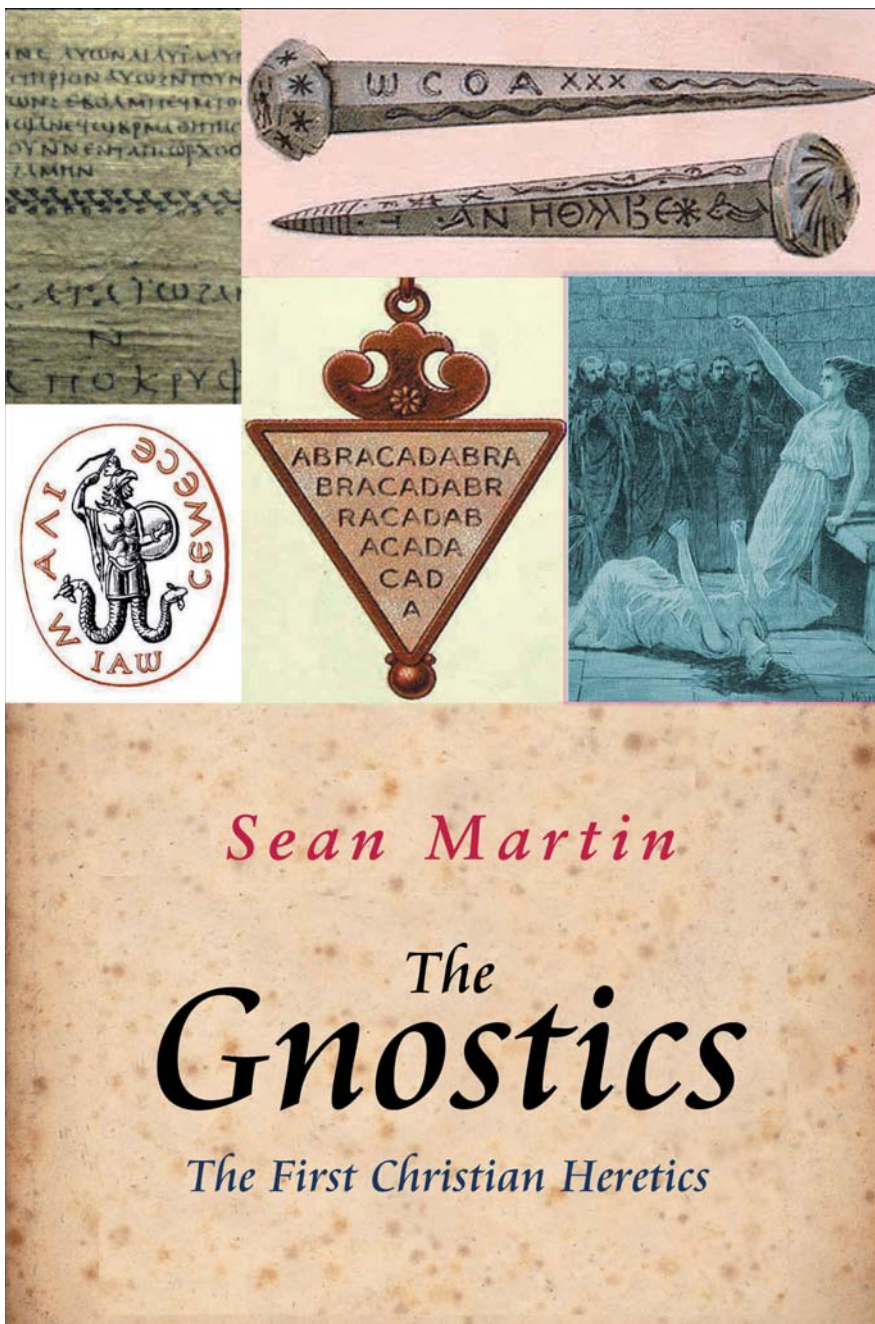
onwetendheid, ook wel 'slaap', 'vergiftiging' of 'blindheid' genoemd. Maar 'Jezus' verlost de mensen van een dergelijke onwetendheid, aldus de gnostici. Stephan Hoeller zegt dat er in het denken van Valentinus geen plaats is voor schuld, berouw van zonde, en er is dus volgens Valentinus ook geen noodzaak voor een blind geloof in de plaatsvervangende zaligmaking door de dood en opstanding van Jezus (17). Jezus is volgens gnostici veel meer de verlosser van ons verstand en een spirituele leider die ons geneest van onze ziekte van onwetendheid (18).

Gnostiek tegenover kruis en opstanding

De gnostische teksten die Jezus' kruisiging en opstanding ter discussie stellen zijn

ezus

Sean Martin

The Gnostics

The First Christian Heretics

zeer verschillend hoewel ze ook sommige zaken gemeen hebben. Jacobus wordt getroost door 'Jezus' in het eerste 'apocalyptische boek van Jacobus': "Ik heb nooit op enige manier geleden, of veel stress gehad en deze mensen hebben me nooit kwaad gedaan (19). In 'The Second Treatise of the Great Seth' zegt 'Jezus': "Ik ging niet echt dood, maar verdween. Degenen die me in hun onwetendheid en blindheid naar me keken, die waren het, die me strafden. Het was een ander, hun vader die de gal en azijn dronk, ik niet. Het was een ander, Simon, die het kruis op zijn schouder droeg. Ik verheugde me op het hoogtepunt van dat alles... en ik lachte om hun onwetendheid" (20). John Dart heeft aangetoond dat de gnostische boeken van een 'Jezus' die spot met zijn beulen, verschilt met de berichtgeving van Matteus en Lucas en Marcus, waar

de soldaten en de hogepriester met Jezus spotten. (Marc. 15:20,21) In de bijbelse evangeliën spot Jezus niet met zijn folteraars of maakt ze belachelijk, integendeel, terwijl Hij leed aan het kruis vroeg Hij aan de Vader: "Vergeef het hun." In de leer van Valentinus en zijn volgelingen wordt de dood van Jezus steeds bedekt zonder enige overeenkomst met de Nieuw Testamentische betekenis. Hoewel de 'Jezus' in het evangelie van Thomas, ook wel 'evangelie van de waarheid' genoemd, zegt dat de dood van Jezus het leven is voor velen, blijkt dit leven geven meer te slaan op het omarmen van de gnostiek dan het verwijderen van de zonde (22). Pagels zegt dat in plaats van de dood van Christus te zien als een heilige offergave en boetedoening voor schuld en zonde, het 'evangelie van de waarheid' de kruisiging meer ziet als een gelegenheid om het heilige ware

zelf in je te ontdekken. Een opstanding wordt zelfs enthousiast bevestigd in de 'Treatise on the Resurrection': "Denk niet dat de opstanding een illusie is. Het is geen illusie maar waarheid! Het is meer waar te zeggen dat de wereld een illusie is dan de opstanding" (24). Alleen verschilt het wezen van de verschijningsvorm na de opstanding met die in de Bijbel. Jezus' opstanding wordt voorgesteld als spiritueel, niet als een van fysieke aard. De opgestane Jezus is voor de gnostici de spirituele onthuller, die aan een enkeling zijn spirituele wijsheid deelt. De inhoud en geest van Jezus' opstanding zoals Lucas die beschrijft verschilt nogal van deze gnostische beschrijving. Hand. 1:3 zegt: "Aan hen ook had Hij Zich na Zijn dood vele malen laten zien. Hij verscheen hen 40 dagen lang en bewees hen overtuigend dat Hij leefde en sprak met hen over het koninkrijk van God." Het moet duidelijk zijn dat de bijbelse Jezus weinig te maken heeft met de gnostische 'Jezus'. In beide gevallen wordt Hij als een verlosser gezien, maar Zijn wezen als verlosser en de aard van de verlossing verschillen op cruciale punten.

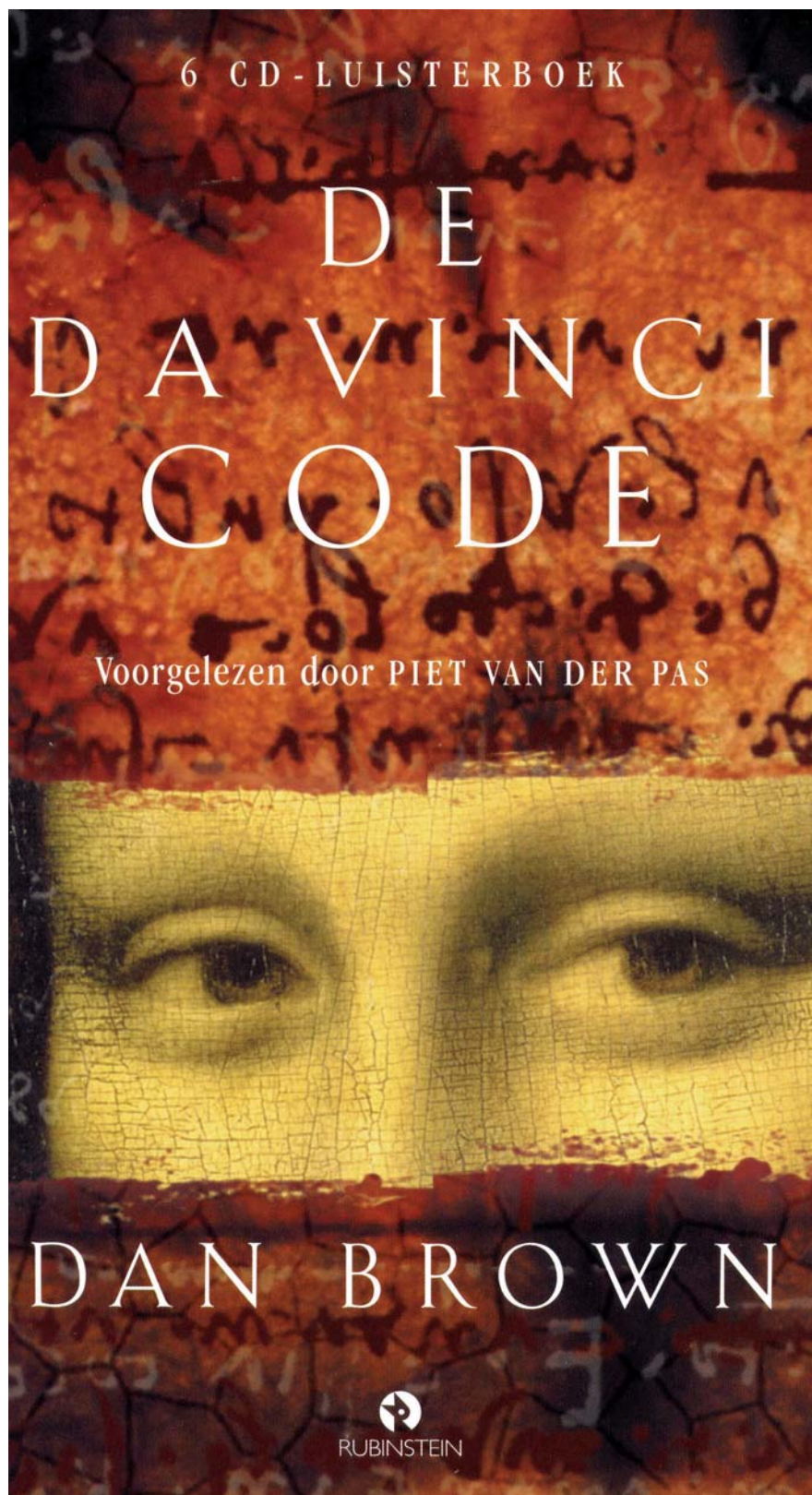
Leed Jezus Christus werkelijk en stierf Hij?

Net zoals in vele new age geschriften proberen de gnostici Jezus te scheiden van de Christus. Valentinus dacht dat Christus neerdaalde op Jezus bij Zijn doop en dat Christus Hem verliet vóór de dood aan het kruis. Deze dwaling werd al weerlegd door de inhoud van het boek 'The Treatise Against Heresies', geschreven door de vroege Christen-theoloog Irenaeus, die er de nadruk op legde dat Jezus is, was en altijd zal zijn: de Christus. Hij schrijft: 'Het evangelie....kende geen andere zoon des mensen, dan degene die de zoon van Maria was, die geleden heeft, en het is niet waar dat Christus van Jezus week vóór het lijden, maar Hij die geboren was, is bekend als Jezus Christus, de zoon van God, en Hij is dezelfde die leed en opstond uit de dood (25). Irenaeus benadrukt de uitspraak van Johannes dat Jezus de Christus is (Joh. 20:31), dit in tegenstelling tot de bewering van de gnostici die leerden dat Jezus en Christus twee verschillende wezens waren (26). Irenaeus beweerde, teneinde aan te tonen dat als het klopt dat Christus niet leed aan het kruis voor de zonden der mensheid, Hij Zijn discipelen ook nooit aangemoedigd zou hebben hun kruis op te nemen, als Hij Zelf er niet aan geleden had, maar ervoor was weggevlucht (27). Voor Irenaeus (die een discipel van Polycarpus was en die op zijn beurt weer een discipel was van de apostel Johannes) ging het lijden van Jezus Christus vóór alles. Het was voor de apostelen een onomstotelijke

geloofsregel dat Jezus Christus aan het kruis geleden heeft om redding voor Zijn volk te brengen. In Irenaeus' denken was geen plaats voor 'een goddelijke vonk' die in het hart van mensen moest opvlammen. Zelfkennis is niet hetzelfde als kennis van God. Het menselijk geslacht zat vast in de zonde en er was een radicale reddingsoperatie nodig. Omdat het niet mogelijk was dat de mens, die vernietigd was door ongehoorzaamheid, zichzelf kon vernieuwen, bracht de Zoon redding door Zijn Vader te verlaten, mens te worden, Zich diep te vernederen, zelfs tot de dood toe, om het voorgenomen plan om ons te redden, te volmaken (28). Dit komt overeen met de woorden van Polycarpus: "Laten we daarom volhardend en vurig de hoop vasthouden van onze rechtvaardiging door Jezus Christus. Hij heeft onze zonden lijfelijk gedragen aan het kruishout (1 Petr. 2:24a). Daarom zijn we afgestorven aan de zonden en mogen we leven in een goede verstandhouding met God. Door Zijn wonden bent u genezen (1 Petr. 2:24b (29). Polycarpus' mentor, de apostel Johannes, zei: "Van Christus hebben we leren kennen wat liefde is, Hij heeft Zijn leven voor ons gegeven" (1 Joh. 3:16). En verder in Joh. 4:10: "Liefde betekent niet, dat wij God hebben liefgehad, maar Hij ons, en dat Hij Zijn Zoon heeft gezonden, om voor onze zonden te boeten." De gnostische 'Jezus', echter is een uitdeler van kosmische wijsheid, die cryptische boodschappen verkondigt, zoals de 'geestelijke val in de materie'. Jezus Christus onderwees zeker theologie, maar Hij overwon het probleem van pijn en lijden op een andere manier. Hij leed voor ons, in plaats van het kruis te ontvluchten of de ijdelheid van het lichaam te leren.

De kwestie van de opstanding

Volgens het gnosticisme is het probleem van de mensheid inherent aan het verkeerde gebruik van kracht door een onwetende schepper, met als gevolg dat zielen gevangen zijn in materie. De gnostische 'Jezus' maakt ons hierop attent en helpt ons de 'goddelijke vonk' in ons te ontvlammen. In de Bijbel is het probleem vooral ethisch: mensen hebben gezondigd tegen een goede Schepper en zijn schuldig voor de universele troon. Voor het gnosticisme is de wereld slecht, maar de ziel goed, als die tenminste bevrijd wordt van de val, waar ze in zit. Voor christenen geldt: de wereld was goed geschapen (Gen. 1) maar de mens is vanuit echtheid en onschuld in zonde gevallen door ongehoorzaamheid (Gen. 3, Rom. 3). En toch zegt de Bijbel dat de Enige die Zijn schepselen kan vervolgen en straffen voor hun schuld, zich vervaardigd heeft hen op te zoeken in de persoon van Zijn enige Zoon, niet om een soort schaderap-

port uit de eerste hand te schrijven, maar door kruis en opstanding de situatie weer te herstellen. Gezien deze verschillen moet het duidelijk zijn wat het belang is van de letterlijke en fysieke betekenis van de opstanding. Voor de gnostici, die de materie verfoeien en naar bevrijding zoeken van die onverbidde verbintenis, is de fysieke opstanding van Jezus een anticlimax, zo niet absurd. Een materiële, fysieke opstanding zou averechts werken,

en zou het oorspronkelijke probleem weer herhalen. Jezus stelt zich in de evangeliën positief op ten opzichte van de schepping. Als Hij tegen Zijn leerlingen zegt dat ze niet bezorgd moeten zijn, zegt Hij: "Let eens op de vogels in de lucht: zij zaaien niet, ze maaien niet, en slaan geen voorraden op in de schuren. Uw hemelse Vader zorgt dat ze te eten krijgen" (Matt. 6:26). En verder in Matt. 10:29: "Worden twee mussen niet verkocht voor een stuiver?

Toch vallen ze geen van tweeën naar beneden, buiten jullie Vader om.” Deze en vele andere teksten laten de vooronderstelling zien van de kwaliteit van de materiële wereld en verklaren de zorg van een goedwillende Schepper. Gnostisch dualisme is uitgesloten. Als Jezus in een enkel geval vasten en fysieke zelfontkenning preekt, is dat niet vanwege de onwaardigheid van materie, of vanwege een ultieme blokkade voor geestelijke groei, maar omdat morele en geestelijke besluiten versterkt worden door periodiek onthouding (Matt. 6:16-18, 9:14-15). Jezus vast in de woestijn en viert feest met Zijn discipelen. De geschapen wereld is goed, maar het menselijk hart is corrupt en neigt ernaar de goede schepping zelfzuchtig te misbruiken. Daarom is het soms verstandig iets te weigeren wat goed is, zonder altijd na te gaan of er iets slechts in zit. Als Jezus de Christus is, die Gods schepping herstelt, moet Hij komen als een van hen, een door en door goede man. Hoewel gnostische leerstellingen hier soms verschillend in zijn, neigen ze naar docetisme, de leer dat de nederdaling van Jezus geestelijk was en niet materieel, zonder enige fysieke aanwezigheid. Men claimde zelfs dat Jezus geen voetsporen in het zand naliet. Bijbels gezien is niet de materie het probleem maar de disharmonie met de Schepper. Adam en Eva waren beiden geformeerd uit de materie der aarde en waren in harmonie met hun Schepper voordat ze bezweken voor de verleiding van de slang. Daarom moet vanuit een bijbelse logica Jezus de zonde en de dood van de mensheid overwinnen door op te staan vanuit de dood in een fysiek lichaam, weliswaar veranderd en verheerlijkt lichaam. Een alleen geestelijke verschijning zou een veel meer afstand nemen betekenen van zijn materiële verantwoordelijkheid. Zoals Norman Geisler zegt: “Mensen zondigen en sterven in materiële lichamen, en ze moeten verlost worden in dezelfde fysieke

lichamen. Iedere andere vorm van bevrijding zou bedrog betekend hebben. Als de verlossing niet Gods fysieke schepping herstelt, vooral onze materiële lichamen, dan zou Gods aanvankelijk gestelde doel om een materiële wereld te scheppen, gedwarsboemd worden (30). Hierover spreekt de apostel Petrus op Pinksteren. Hij beschrijft Jezus van Nazareth als “een man wiens goddelijke zending duidelijk gemaakt is door de machtige werken en grootste wonderlijke dingen, die God door Hem bij u heeft gedaan” (Hand. 2:22). “U hebt Hem aan het kruis geslagen en gedood. Maar God heeft Hem uit het graf doen opstaan en Hem bevrijd uit de pijnen van de dood. Het was onmogelijk dat de dood Hem in zijn macht zou houden” (Hand. 2:23,24). Petrus citeert Ps 16:10 waar staat dat God de Heilige niet overlaat aan het dodenrijk en hem niet laat vergaan (Hand. 2:27). Petrus zegt over David, de schrijver van deze psalm: “Hij zag in de toekomst en sprak dan ook over de opstanding van Christus, toen hij zei dat Hij niet aan het dodenrijk zou worden overgeleverd en **zijn lichaam niet zou vergaan** (Hand. 2:31,32). De apostel Paulus erkent dat als de opstanding van Jezus geen historisch feit is, zijn verkondiging een holle klank is en dat het geloof dan van nul en generlei waarde is (1 Kor. 15:14-19). En als hij spreekt van de opstanding van Jezus (en de gelovigen) met ‘een geestelijk lichaam’ betekent dat niet niet-fysisch of slechts etherisch, maar duidt het veel meer op een totale verlossing van de mens uit de zondeval. Het een aan de wetten van de Geest onderworpen lichaam, niet besmet door ook maar iets van de duivel. Omdat Jezus lichamenlijk is opgestaan, mogen zij die Hem als Heer kennen, ook een lichamenlijke opstanding verwachten.

Jezus, Judaïsme en gnostiek

De gnostieke Jezus’ verschilt ook van de Jezus in de evangeliën wat betreft Zijn relatie tot het Judaïsme. Voor gnostici is de God van het Oude Testament zo’n beetje een ‘kosmische clown’, niet volmaakt, niet goed. Het is zelfs zo dat veel gnostische documenten sommige gedeeltes uit het Oude Testament citeren om ze belachelijk te maken. Bijvoorbeeld: Eva en de slang zijn heldhaftige figuren die de ‘slome’ god tegemoet treden in ‘The Hypostasis of the Archons’ (De realiteit van de regeerders) en in ‘On the Origin of the World’ (31). In the ‘Apocryphon of John’ moedigt Jezus’ Adam en Eva aan om van de boom van kennis van goed en kwaad te nemen! (32). Dit stelt Jezus in een positie die lijnrecht staat tegenover de betekenis in het boek Genesis, waar die gebeurtenis gezien wordt als een zonde (Gen. 3). Hetzelfde anti-joodse element is te zien in het

‘evangelie van Thomas’ waar de discipelen tegen Jezus’ zeggen: “24 profeten hebben gesproken in Israël en zij spreken allemaal van U.” Waarop Jezus’ antwoordt: “Jullie vergeten dat er maar één nu leeft en dat de anderen alleen maar over de dood spreken” (33). Jezus’ dankt al de profeten af als dood zijnde. Voor de gnostici is het belangrijk dat de Schepper gescheiden wordt van de Verlosser. De Jezus in het Nieuwe Testament citeert daarentegen de profeten en claimt dat Hij de vervulling is van hun profetieën en redeneert volgens de openbaring in het Oude Testament, In Matt. 5:17 zegt Jezus: “U moet niet denken dat Ik gekomen ben om de wet op te heffen of de boeken van de profeten af te schaffen, maar om ze te vervullen. In Marc. 12:24 corrigeert Hij de opvatting van de Sadduceeën over hun gedachten na de dood door te zeggen: “U heeft geen gelijk, en weet u waarom? Omdat u de Schrift niet kent en ook de macht van God niet”. Tegenover andere critici doet Hij weer een appel op het Oude Testament: “U onderzoekt de Schriften, omdat u daarin eeuwig leven denkt te vinden, toch spreekt ook de Schrift over Mij. Maar u wilt niet bij Mij komen om eeuwig leven te vinden” (Joh. 5:39). Toen Jezus na Zijn dood en begrafenissen aan de twee discipelen op de weg naar Emmaus verscheen, zei Hij tegen hen: “Wat zijn jullie toch dom en traag, in plaats van geloof te hechten aan alles wat de profeten gezegd hebben. Moest de Christus dat alles niet lijden om Zijn glorie binnen te gaan? En Hij begon hen uit te leggen wat er over Hem in de hele Schrift stond, te beginnen bij Mozes en alle profeten” (Luc. 24:25-27). Hij legde uit dat alles in de Schrift op hem betrekking had. Voor beiden, Jezus en het Oude Testament, is de allerhoogste Schepper één met de Vader van alles wat leeft.

© Douglas Groothuis

CRI- 2009 DG040-1 www.equip.org

P.O. box 8500 Charlotte NC 28271

© Vertaling: Gerard Feller

De noten bij dit artikel kunt u lezen op onze website

www.stichting-promise.nl

Stress te lijf

4 donderdagavonden in april/mei in het therapeutisch centrum Oudewater van 19.30uur- 22.00 Lange Burchwal 80 tel.0348 561419 of 567670 Als bijbelgetrouwe christenen wijzen we de yoga-oefeningen af. Toch vinden we in deze cursus een verantwoord Bijbels alternatief waarin we op een goede manier ook aan lichaams oefeningen ter ontspanning kunnen werken. Wat zijn de spannings signalen, die je kunt herkennen? En hoe staan deze met elkaar in verband? Zo laten we in het kort op eenvoudige wijze iets zien van de werking (fysiologie) van spieren, houding, ademhaling om de lichaams oefeningen beter te begrijpen en zo ook beter te kunnen oefenen. Daarin komen oefeningen zoals spierontspanningsoefeningen, adem oefeningen en houdingsoefeningen aan de orde die ons helpen meer inzicht en controle uit te oefenen op onze lichamelijke spanningen en gezondheid.

Lesprogramma

Donderdag 22 april 2010

19.30-22.00 uur--Voorstellen, Oefeningen om te bepalen of u goed lichamenlijk kunt ontspannen en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress

Donderdag 29 april 2010

19.30-22.00 Spierontspanning + houding en kort interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress

Donderdag 6 mei 2010

Adem oefeningen in relatie met spanningen en korte interactief bijbels voorbeeld van omgaan met stress

Donderdag 20 mei 2010

Interactieve studie over stress, de gevolgen en de mogelijkheden om hier op een psychosociale, en geestelijke wijze mee om te gaan.

Cursusleiding

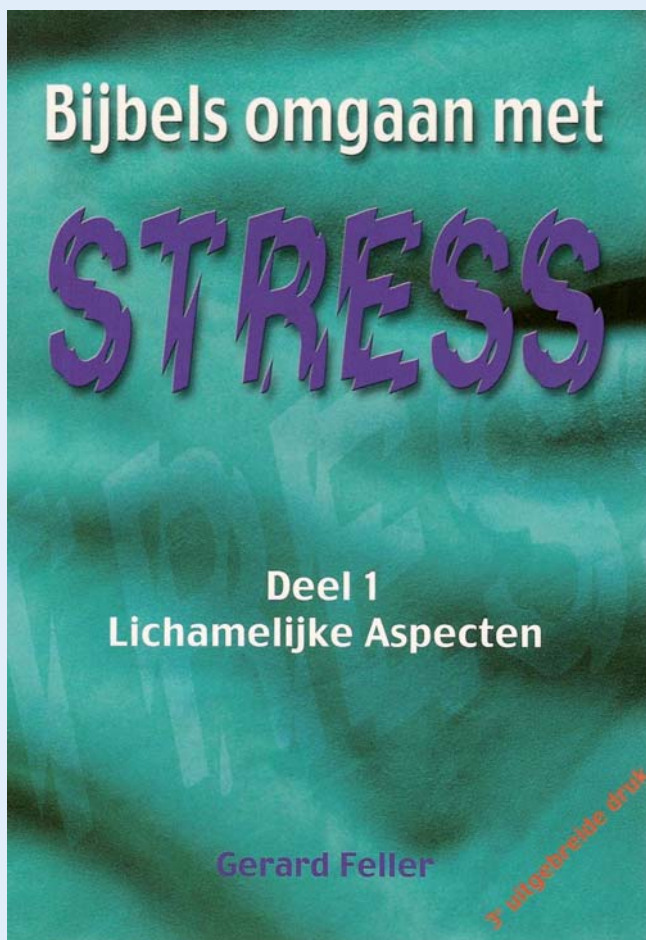
Gerard en Coby Feller, pastoraal counselor, fysiotherapeut, psychosomatisch oefen therapeute

Cursuskosten:

De kosten voor de cursus van 4 donderdagavonden, inclusief koffie/thee en cursusboek bedragen € 130,-.

Voor opgave van deze cursus

Het is niet mogelijk voor een of twee donderdagen in te schrijven. Graag € 130 te

voldoen op onderstaand rekeningnummer vóór 12 april 2010. Bij annulering van de cursus binnen een termijn van tien dagen voor de eerste donderdag bent u € 30, reserveringskosten verschuldigd. Na aanmelding en betaling ontvangt u een bevestiging plus routebeschrijving. Uw betaling kunt u overmaken op bankrekening 352313498 van de Rabobank te Oudewater t.n.v. G.P.M. Feller onder vermelding 'stress te lijf' voorjaar 2010. Vaak wordt deze cursus vergoed door werkgevers en soms door zorgverzekeraars. (minimum deelnemers 7 maximum 12)

Studiedag Lichaamstaal

Deze studiedag wordt gehouden op 24 april te Oudewater. In de christelijke hulpverlening kan vaak op een betere effectieve wijze gebruik gemaakt worden van een gedegen kennis van lichaamstaal. Dit kan als de therapeut of pastoraal

werker eerder de 'microsignalen' van cliënten opmerkt en deze beter leert te observeren. Voor de cliënt is dit van belang omdat hij/zij daardoor in staat is zichzelf beter te leren kennen en bovendien handvaten krijgt voor een betere communicatie en omgaan met emoties.

Op deze dag komen veel facetten van lichaamstaal aan de orde, o.a. hoe we omgaan met ruimtes, mimiek, intonatie, gebaren, houding en beweging welke implicaties dit heeft in de begeleiding en hoe we het praktisch door middel van oefeningen kunnen aanwenden. Naast de theorie bestaat deze studiedag ook uit het praktiseren van enkele toepassingen. Dit via nonverbale oefeningen en een oefenprogramma op de computer. Het programma duurt van 10.00 uur tot 16.00 met tussen de middag een uitgebreide lunch. Kosten zijn inclusief lunch/ koffie/thee en reader. Deze dag is bedoeld voor iedereen die werkt in hulpverlening en of pastoraat of die geïnteresseerd is zijn communicatie te verbeteren. Info/ opgave Praktijk chr. hulpverlening "Heel de mens", Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater

Tel 0348-567670 of 561419 of via e-mail info@pastoraat.com Kosten: Inclusief lunch en reader € 47,50-

Naaktewaarheid over nudisme

Volgens de vooroorlogse Christelijke Encyclopaedie van 1925-1931¹ is 'De naaktlooperij, hetzij met godsdienstige overwegingen verbonden of niet, altoos een bewijs van sterke aberaties [afwijkingen van psychische aard WJPH] op *sexueel gebied*.' Is deze stelling hedentendage nog houdbaar? De tijd stond niet stil en de ontwikkelingen gingen door. De seksuele revolutie overspoelde vanaf de jaren 60 het westen. Vooral sindsdien wordt er afgerekend met taboes, preutsheid, heiligheid van het huwelijk, grote gezinnen en daalde dus de bevolkingsaanwas. Wat toenam was een berg (het is hier inder-

daad op één hoop gegooid) bestaande uit de emancipatie van de vrouw, het belang van het individu als belangrijkste maatschappelijke institutie in de plaats van het huwelijk en het gezin, de frequentie van geslachtsziekten, abortus provocatus, acceptatie van andere seksuele belevingsvormen zoals homoseksualiteit, pedofilie, cyberseks, pornografie en sado masochisme. Deze lijst is niet compleet... Lustgevoelens zijn niet duivels, noch zijn het woeste natuurkrachten die 'hun beloop moeten hebben'. Onze lust moeten we eerder leren cultiveren. In het leren omgaan met lust leren we onszelf kennen; in

het delen van lust en verlangen, de ander. De seksuele revolutie is doorgeschoten en dendert maar door.²

In dit artikel concentreren we ons op het naaktlopen.

Het is al weer wat jaren geleden dat voor het eerst zogenaamde streakers of openbare naaktlopers onverwachts door de straten renden en daardoor zowel hilariteit als afkeuring oogstten. Aandacht is dan in elk geval verzekerd. Dit verschijnsel komt nog steeds voor. Streakers treden wel eens onverwacht op bij een sportwedstrijd (tennis bijvoorbeeld). Naaktlopers die geflankeerd met leuzen door de straten van het Spaanse Pamplona rennen, moeten we niet zozeer als streakers zien, maar als ludieke moderne 'protestanten' tegen de stierengevechten. Deze flitsende naaktlopers vormen incidenten, terwijl het gewoon naaktlopen steeds meer in zwang komt. Op steeds meer stranden

Naaktheid is niet per definitie aanstootgevend, erotisch of onzedelijk. Naakt is evenmin gelijk aan seks.

wordt een legale plek voor naaktrecreatie aangewezen. Aan de Nederlandse kust staat het zelfs in het Duits aangegeven: 'FKK', wat staat voor 'Frei Körper Kultur'. Het tonen van naakt in het openbaar en zeker het obscene of onzedelijke is desondanks in deze moderne tijd nog steeds illegaal en niet algemeen aanvaard. Maar hoe lang nog? En terecht?

Artikel 430a van het wetboek van Strafrecht luidt:

Hij die zich buiten een door gemeenteraad als geschikt voor ongekledede openbare recreatie aangewezen plaats, ongekleded bevindt op of aan een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die voor ongekledede recreatie niet geschikt is, wordt gestraft met geldboete van de eerste categorie.

Nudisme

Nudisme is eenvoudigweg het niet dragen van kleding, anders gezegd openbare naaktloperij, waarvan naaktrecreatie één van de vormen is. Volgens van Dale is nudisme een levensbeschouwing volgens welke het gezamenlijk verblijf en de gezamenlijke sportbeoefening van mannen en vrouwen, in de vrije natuur en naakt, bijdraagt tot een geestelijke en lichamelijke gezondheid van de mens, en tot een natuurlijke relatie met zijn lichaam voert.³ Hoewel nudisten in de minderheid zijn, nemen zij in aantal toe. Nudistenverenigingen in Nederland worden lichtbonden genoemd, maar deze term schijnt alweer achterhaald te zijn. Sinds 1986 geldt naakt recreëren niet meer als een (zedes)misdrijf, mits het plaats vindt in speciaal aangegeven openbare terreinen in Nederland. Waar naaktrecreatie niet is toegestaan, wordt het vaak gedoogd. De

politie zou volgens een zegsman wel wat beters te doen hebben dan op deze regels toe te zien.

Naaktheid is niet per definitie aanstootgevend, erotisch of onzedelijk. Naakt is evenmin gelijk aan seks. De schoonheid van het menselijk lichaam heeft ontelbare kunstenaars geïnspireerd. Terecht, want het menselijk lichaam is niet per definitie zondig, maar daarentegen verbluffend knap en mooi 'geborduurd', al vanaf de moederschoot. Zie Psalm 139:13-18. Socioloog Dick Pels constateert wel een toenemende 'erotisering van de openbare ruimte'. Deze erotisering is het gevolg van een proces van individualisering en voortgaande emancipatie van de vrouw. De Apeldoornse hoogleraar ethiek Gerard den Hertog stelt dat de afgelopen decennia veel bloot heeft geleid tot porno en seksuele intimidatie.⁴ Onderschatten nudisten niet dat nudisme ook erotisch is? Naaktrecreanten zijn toch niet frigide?! Komen erecties dan bij mannelijke nudisten niet voor? Zijn vrouwen dan blind voor spiedende mannen? Ik betwijfel trouwens of er ook blinden in een nudistenkamp te vinden zijn. Nee hoor, van naakte lichamen raak je niet opgewonden, dat zou, althans volgens voorstanders van nudisme, absurd zijn:

Wat heeft nudisme [daarover straks meer WJPH] met seks en erotiek te maken?

Weinig! Veel mensen hebben de vervelende gewoonte nudisme constant met seks te verbinden, omdat seks nu eenmaal in nudistisch tenue beleefd wordt en het blote lijf in nudistische context vaak een erotische waarde wordt toegekend. Uiteraard is dit een absurde gedachte. Het blote lijf is niet méér erotisch dan in badkleding, hoog-

stens mooier. Sterker nog; in badkleding genereren meisjes vaak erecties bij jongens. Er gaan ook verhalen rond dat er op nudistenterreinen wel veel seksorgieën zullen plaatsvinden. Ook dit vooroordeel moet met een krachtig "Nee!" worden ontkend. Op textielcampings en -terreinen worden normaliter dergelijke activiteiten toch ook niet gebezigd? Naturistencampings en -terreinen zijn daarop geen uitzondering. Op een textielstrand wordt het ook niet getolereerd dat mensen openlijk de liefde bedrijven, waarom zou dat op een naaktstrand anders zijn? Het naakte lichaam is mooi en misschien in veel gevallen wel seksueel/sensueel, maar daarbij wordt gepaste terughoudendheid in acht genomen om de ander daarmee niet te irriteren. Aan de andere kant zijn nudisten ook geen seksloze wezens (zie onder), maar associatie en onlosmakelijke verbondenheid van het een en ander dient vermeden te worden.⁵

Als je de hele dag naakte mensen om je heen ziet, dan wen je daaraan, denk je dan inderdaad niet meer aan seks? Die gewenning is blijkbaar niet buiten zo'n nudistenterrein, want het Zwitserse kanton Appenzell-Innerrhoden heeft besloten boetes uit te gaan delen aan naaktlopers, die daar sinds 2008 het gebied op de mooiere dagen overspoelen. Wie poedelnaakt wil bergwandelen kan dus niet langer terecht in de Zwitserse Alpen. De Nederlandse Naturistenfederatie constateert een duidelijk groeiende aversie tegen openbaar bloot.⁶

Bovendien en vooral bewijst een verontwaardigd groeiend aantal pornoverslaafden⁷ (vooral mannen) echter dat zij nog steeds visueel zijn ingesteld en makkelijk te prikkelen. Bij het fotograferen van nudisten worden zij zelf toch ook wel wat zenuwachtig. Hebben de gefotografeerde

naaktlopers wel toestemming gegeven? Wat gebeurt er met die foto's, worden ze op internet geplaatst en zijn ze daardoor niet meer te verwijderen? Bij een fotozaak in de Amerikaanse staat Arizona belanden acht foto's van drie geheel en gedeel-

telijk blote kleuterzuszjes in bad om ze te laten afdrukken. De politie werd echter ingeschakeld, want hier zou sprake zijn van kinderporno, kindererotica, seksuele uitbuiting, en zedendelinquenten. Deze kinderen werden bij hun ouders, die uit

hun ouderlijke macht werden ontzet, weggehaald. Achteraf bleek er toch geen sprake te zijn van seksueel misbruik.⁸ De scheidslijn tussen onschuldige vakantiekiekjes van je eigen blote kinderen en kinderporno is heel dun. Laten we niet

naïef die achterdocht als achterlijk bestempelen, we worden immers overspoeld met seksuele ontsporingen.

Naturisten

Van Dale maakt geen onderscheid tussen nudisme en naturisme, want daar wordt vermeld: naturisme is nudisme, met als tweede betekenis: levensopvatting die de natuur als oerbeginsel van de schepping beschouwt.⁹ Naturisme gaat dus veel verder dan nudisme, want naturisme is meer een levensstijl en heeft een levensbeschouwelijke achtergrond. Het naturisme is een levenswijze in harmonie met de natuur. *Het wordt gekenmerkt door gemeenschappelijke naaktheid die als doel heeft: het bevorderen van zelfrespect, respect voor de medemens en eerbied voor natuur en milieu.*¹⁰

In Frankrijk wordt in 1778 voor het eerst de term 'naturisme' gebruikt, door een zekere Planchon. Hij heeft dit woord gekozen als titel van zijn boek. Zijn werk prijst een betere levenshygiëne dankzij de observatie van de natuurwetten. Maar het is vooral in de jaren 1920 dat het naturisme zijn volle bloei kent. Toen hebben namelijk doktershygiënist en aanhangers van deze levensstijl de aanzet gegeven tot een gezondere manier van leven. Deze naturistenbeweging ontstond ten dele als reactie op de Victoriaanse moraal en de industriële revolutie in het begin van deze eeuw in Duitsland en Frankrijk. Aanvankelijk was de naturistengroep een beweging op mystieke of theosofische grondslag, maar dat betrof maar een kleine groepering. Later is deze mystieke kant meer op de achtergrond geraakt, al heeft het ideologische aspect, in de vormen van vegetarisme, pacifisme, matigheid, onthouding van bepaalde genotmiddelen, voorkeur voor natuurlijke voeding en natuurgeneeswijze, kameraadschappelijkheid en dergelijke het naturisme nooit geheel verlaten.¹¹ Naturisme is een levensopvatting die de natuur als oerbeginsel van de schepping beschouwt. Naturisten houden er dus een hele levensfilosofie op na, die veel verder gaat dan naaktrecreatie. De meest fanatieke naturisten zijn net als orthodoxe gelovigen. Ze eten geen vlees of bespoten groenten en dragen geen leren schoenen. Ze roken niet en drinken geen alcohol en zijn vaak milieubewust. Hun levenswijze is gericht op een harmonieuze band met de natuur door middel van gezonde voedingswijze, afzien van riskante gewoontes, natuurgeneeswijzen, goede lichaamsbeweging en milieubewustzijn.¹² En als ze op een camping zijn moeten ze verplicht naakt rondlopen. Zij willen recreëren in een omgeving van warmte, water en weldenkenden. Zij zijn graag dicht bij de natuur en hechten veel belang aan een

gezonde manier van leven. Respect voor jezelf en voor anderen. Het naturisme pleit ervoor iedereen te respecteren, met al zijn verschillen en bijzonderheden. Naturisten menen verder dat gezamenlijk bloot ervoor zorgt dat je ieders lichaam aanvaardt, met al zijn kwaliteiten, maar ook met al zijn foutjes. Ver van de dagelijkse stress zouden lichaam en geest zich als het ware kunnen bevrijden, want in harmonie met de natuur voel je je goed. Op een heel natuurlijke manier draagt iedereen bij aan het bewaren van de rust en het schoonhouden van de omgeving. Volgens woordvoerder Henk Jan Kamerbeek van Naturisten Federatie Nederland hebben steeds meer Nederlanders behoefte om naakt naar het strand dan wel kampeerplaats te gaan. In 1994 behartigde de Nederlandse Federatie van Naturistenverenigingen de belangen van zo'n 50.000 leden, maar heeft anno 2009 al 70.000 leden. De gemiddelde naturist is hoger dan gemiddeld opgeleid, heeft een navent inkomen, houdt van genieten en staat kritisch in het leven, zegt woordvoerder H.J. Kamerbeek. „Het zijn vaak mensen uit de zorg of het onderwijs.” Het profiel van de gemiddelde naturist is volgens Kamerbeek de afgelopen decennia wel veranderd. 'Vroeger waren het vaak mensen die niet rookten, heel gezond leefden en het naturisme bijna als een religie zagen. Nu kiezen leden gewoon voor de vrijheid en harmonie die bij naturisme horen.'¹³

Veel onderdelen van deze levensstijl, zoals milieubewustzijn, matigheid, onthouding van bepaalde genotmiddelen, bewust omgaan met voeding, natuurgeneeswijze,

kameraadschappelijkheid, kan een christen van harte beamen. Daar zou menig christen zelfs nog wat van kunnen leren. Maar terugkeer naar de oorsprong lijkt heel idealistisch, ja een illusie.

In den beginne...

Van poedelnaakte kindertjes op het strand schrikken we niet. En van volwassenen in Adamskostuum? In een zwembad wordt voor en na het zwemmen in badkleding gedoucht. Dat was ook de regel het Groningse buitenbad 'Papiermolen'. In de zomer van 2009 verbood dit zwembad bloot douchen expliciet, omdat vooral kinderen en pubers last bleken te hebben van naakte volwassen lijven. Moeten zij genezen van een hardnekkige preutsheid? 's Werelds eerste man en vrouw waren met een leeftijd geschapen. God schiep dus geen kinderen, maar Adam en Eva als volwassen mensen, geslachtsrijp. God droeg hen op zich te 'reproducen': 'wees vruchtbaar en vermenigvuldigt u'. Het scheppingswerk moest worden voortgezet. God schiep hen beiden naakt en zij schaamden zich voor elkaar niet. Naaktheid was oorspronkelijk natuurlijk en normaal, achteraf pas was dat vreemd. De dieren hadden toch evenmin kleding aan?! Zij hadden letterlijk en figuurlijk niets voor elkaar te verbergen. De natuurlijke schaamte is er pas sinds de zondeval. Nadat Adam na Eva zich hadden laten verleiden tot zondigen, namelijk door te eten van de boom van kennis van goed en kwaad, besefte zij dat ze naakt waren. De schepping (beter dan [moedertje] natuur) is inmiddels dus wel een *gevallen* schepping, hoeveel fraais er ook

nog van over is. Het eerste mensenpaar voelde zich onbehaaglijk. Zoals de duivel voorspelde, gebeurde inderdaad: hun ogen gingen open. Maar wel voor iets anders dan zij verwachtten. De mens is zich hier bewust geworden van de andere mens die je kan zien en beoordelen. Sinds de zondeval ontstond het seksuele schaamtegevoel (Gen. 2:25) en zo is het naakt zijn zonder meer een schande (Jes. 20:4, Hos. 2:5, Mi. 1:11). Door ongehoorzaamheid veranderde dus de paradijselijke onschuldig schaamteloze naaktheid in schaamte, schuld en vrees. Onderlinge vervreemding trad op. 'Naakt' wil niet alleen maar zeggen 'bloot, ongekleed', maar ook zichtbaar, kwetsbaar en weerloos. In verschillende gevallen betekent 'naakt' echter zoiets als 'onvoldoende gekleed' (Job 22:6, Mat. 25:36, 1Kor. 4:11).¹⁴ De beharing op de geslachtsdelen treedt op bij de geslachtsrijpheid en noemen wij niet toevallig schaamhaar. Adam en Eva voelden zich naakt niet meer prettig, maar

maakten zelf voor zich primitieve kleding van vijgebladeren. Later blijkt God deze noodvoorziening voor de *schaamdelen* te consolideren. Het eerste dier dat gedood werd voor de mensen, werd opgeofferd om de naaktheid van de mensen te bedekken.¹⁵ Die kleding was primair niet bedoeld als bescherming tegen de ruwe omgeving, kou of de zon, maar was een plaatsvervangende bedekking voor de zonde.

Sindsdien hoort openbare naaktheid bij schaamte en schande. Noach werd niet weggespoeld door vloedgolven water, maar door een plasje alcohol. Hij dronk meer dan goed voor hem was. Alcohol maakt de morele remmen los,¹⁶ en hier zien we dat Noach zich ontblootte. Dat gebeurde binnen zijn afgeschermd tent. Zijn zoon Cham zag zijn naakte vader, schiep daarin vermaak en bleek eerbied voor zijn vader te missen. Was dit zó erg dat dit een vreselijke vervloeking zou oproepen? Deed Cham niet meer dan

alleen kijken? Wat heeft hij zijn vader *aangedaan*? Sommigen denken aan het geheel wegnemen van Noachs kleren, anderen gaan verder door te veronderstellen dat hij zijn vader verkrachtte of zelfs castreerde, zodat hij geen zonen meer kon verwekken en de erfenis onder niet nog meer kinderen verdeeld zou hoeven worden. Dit alles is echter speculatief en gaat verder dan wat de tekst hier zegt. De overige twee zonen, Sem en Jafet, namen overtuigd in hun geweten, een mantel, legden die op hun schouders, liepen zo achterwaarts met hun gezicht afgewend, zodat zij hun naakte vader niet zagen, en bedekten hem. Dit alles geschiedde nog lang voordat de wet, die zonde doet kennen, gegeven was.¹⁷

In Gods wetten, gegeven aan Mozes, is zonneklaar dat het verboden is om je 'schaamte te ontbloten', je naakt te laten zien.¹⁸ Soms betekent 'schaamte ontbloten' 'seksuele gemeenschap hebben met'. De wetten van God stonden in schril contrast met de Kanaänitische praktijken waar God van gruwde. Als Hij dat doet, wil ik dat ook doen. Dat is letterlijk 'belijden': 'hetzelfde zeggen'. 'Wandelt niet naar de inzettingen van het volk dat Ik voor u uitdrijf, want al deze dingen hebben zij gedaan, zodat Ik een afschuw van hen heb gekregen.'

Later werd de stad Jeruzalem zinnebeeldig voorgesteld als een meisje die zich tot vrouw ontwikkelde. God Zelf vond haar en bedekte ook haar naaktheid met zijn kleed.¹⁹

Zelfs Jezus, hoewel Hij toch de zondeloze God-Mens is, liep niet naakt rond, ook niet in Zijn verheerlijkt lichaam. Wel hing Hij naakt in het openbaar aan het gruwelijke kruis, alle lendendoeken op enigszins geromantiseerde crucifixen ten spijt.²⁰ Op weg naar de executieplaats mocht de Here Jezus zijn eigen kleren aanhouden (Mat. 27:31). Dat was een concessie aan de Joodse wet die naaktloperij niet toestond. Romeinse veroordeelden moesten echter wel geheel naakt hun dood tegemoet strompelen. Bij de kruisiging zelf werd men wel ontkleed (Joh.19:23, 24). Zo hing hij daar naakt 'weggespijkerd' tussen hemel en aarde.

Dit was het toppunt, of liever dieptepunt van ontluistering en schande, daarmee uitdrukkelijk kwetsbaarheid, onschuld en totale overgave. Voorstelbaar is dan dat de duisternis (de samengebalde zonde) van drie uur midden op de dag, ook gezien kan worden als Gods middel om de naaktheid van Zijn Zoon te bedekken en aan het oog te onttrekken.²¹

Joden in de holocaust hadden evenmin letterlijk iets om zich achter te verbergen, en werden beestachtig vernederd waarbij naaktheid niet werd geschuwd. Deze vernederde en verhoogde Jezus raadt ons aan

om van Hem witte kleren te kopen, opdat we die aantrekken en de schande van onze naaktheid niet zichtbaar zal worden. Naaktheid en armoede gaan vaak samen. Hoe kun je kleren kopen zonder geld?²² Ook dit is genade. Deze witte gewaden zijn (symbolisch uiteraard) gewassen in het bloed van het Lam. 'Zalig hij die waakt en zijn klederen bewaakt, opdat hij niet naakt wandele en zijn schaamte niet gezien wordt.' Duidelijk is hier, dat een overdrachtelijke en geen letterlijke naaktheid bedoeld wordt.²³

Niet alleen verbergen we onze *lichamen* voor anderen door kleding, ook onze *gedachten* zijn voor anderen verhuuld. We zouden ons wellicht een hoedje schrikken en schamen, als iedereen precies zou kunnen zien wat we denken. Sociaal gezien is naaktheid in de bijbel een teken van afhankelijkheid, armoede, verdriet, ellende en van schande.²⁴ Verder heeft naaktheid nog de betekenis van 'lichaamloze ziel'.²⁵

Omgekeerde wereld

De zondeval markeert de grote revolutie. Daarvoor was naaktheid natuurlijk en schaamte afwezig. Na de zondeval is het precies andersom. Naarmate kinderen groter worden verdwijnt hun lichamelijke onbevangenheid. Als zij 'de jaren des onderscheids bereikt hebben', zijn ze zich maar al te zeer bewust van hun lichaam. Hoewel ik mijn kinderen veel heb moeten leren, en heb ontdekt dat voor hen helaas weinig vanzelfsprekend is, geldt dit niet voor het bedekken van hun naaktheid. Pa en ma komen bij het douchen en baden er niet meer bij te pas. De badkamerdeur heeft een slot en dat wordt gebruikt. Openbare latrines zijn nog steeds een zeldzaamheid. Alle moderne denkbeelden ten spijt: wc's hebben sloten. Opmerkelijk is dat ook communistische, dus atheïstische landen een grote intolerantie ten aanzien van naaktheid en seks kennen. Men was en is zich bewust van de ondermijnende invloed van pornografie en zag het als 'staatsgevaarlijk'. Politiek links heeft vrije seks in niet-communistische landen wel gepromoot, om de revolutie daar te vergemakkelijken,²⁶ maar heeft het zelf angstvallig buiten de deur proberen te houden.

Veel zogenaamde primitieve volken verhullen hun geslachtsdelen, al was het alleen maar een peniskoker. Uitzonderingen bevestigden ook hier de regel. De oude Grieken sportten naakt. Daarbij was slechts één vrouw aanwezig: de priesteres van Demeter. Ons woord gymnasium, oorspronkelijk de antieke turnschool, komt van het Griekse woord 'gymnos' wat 'naakt' betekent. In de Romeinse badhuizen vertoefde men naakt, maar werden door christenen gemedend. Het gemeenschappelijk naakt zijn op het strand, in de

sauna, of in de sport mag dan cultureel bepaald zijn, ze passen niet in Gods wil. Sommigen menen dat we ons niet meer hoeven te schamen voor onze naaktheid, want Galaten 5:24 zegt immers *Wie Jezus Christus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen*. De lust van het vlees (hoerij of ontucht, onreinheid of zedeloosheid en losbandigheid) kan wel door de kracht van God worden vermeden, maar dat impliceert niet dat een christen er immuun voor zou zijn. Naaktloperij verloochent de historische zondeval en haar gevolgen. Niet wat men in Scandinavië of inboorlingen in Afrika er voor denkbeelden en praktijken op na houden is voor een christen bepalend, maar Gods Woord dat tijd en plaats overspant. Vrije liefde heeft trouwens weinig met liefde, intimiteit en geborgenheid te maken, maar meer met egoïstische hedonisme. Besef dat achter de vrije-seks praktijken een hevige geestelijke strijd zich afspeelt. De duivel blijkt weer eens niet origineel te zijn. Hij verkracht en ontheiligt op een brutale manier de van God gegeven seksualiteit. Let wel: seksualiteit heeft God zelf als het ware bedacht en Hij oordeelde dat ook dit zeer goed is.

Maar als God niet bestaat is alles geoorloofd. Dan ontbreekt het ons immers aan absolute maatstaven voor de moraal. Maar indien Hij wél bestaat, zullen we rechtvaardig geoordeeld worden. Wie heeft de moed om profetisch en pastoraal zijn stem te verheffen op dit slagveld van het naakte lichaam? Welk bruidspaar trouwt symbolisch, maar veel betekendend bewust in reine witte kleren en wil zo blijven leven? Welke ouders, welke kerk onderwijst door woord en voorbeeld Gods heilzame wil in seksualiteit? Hoewel in het houden van Gods wetten zegen ligt, kunnen we deze niet aan de wereld opleggen. Christenen zelf kunnen daarentegen echter niet vrijblijvend met Gods geboden omgaan, en moeten aanspreekbaar zijn op de Bijbel.

Schaamte

Schaamte komt bij dieren niet voor. Bij de mens is schaamte zowel natuurlijk en

aangeboren als aangeleerd. 'Het schaamtegevoel is een soort instinctieve vrees, die tot verheerlijking of verberging drijft, en zich gewoonlijk hecht aan seksuele verschijnselen. Deze instinctieve huid wordt door de kleding versterkt'.²⁷ Lindijer poneert vier stellingen over schaamte: 1. Schaamte ontstaat als we ons bekeken weten. 2. Schaamte is het gevolg van een innerlijke spanning tussen wat we willen zijn en wat we in feite zijn. 3. Schaamte ontstaat als er een beschamer is en een voor schaamte ontvankelijke. 4. Schaamte houdt verband met hoe er met 'grenzen' wordt omgegaan.²⁸ Verder zij nog opgemerkt dat schaamte een gevolg van de zonde is en verbonden aan je geweten.

Moet je je voor je schaamte schamen? Nee, ze is als een dam die de zonde keert. Mogen intimiteiten niet meer bestaan? Ben je psychisch gezond als je handicaps, littekens en andere lichamelijke gebreken niet wilt laten zien? Is verplicht open en bloot de nieuwe heilsleer? Of moeten we moeten ons eerder doodschamen voor ongegeneerdheid en schaamteloosheid wat met recht 'beestachtig' getypeerd kan worden?

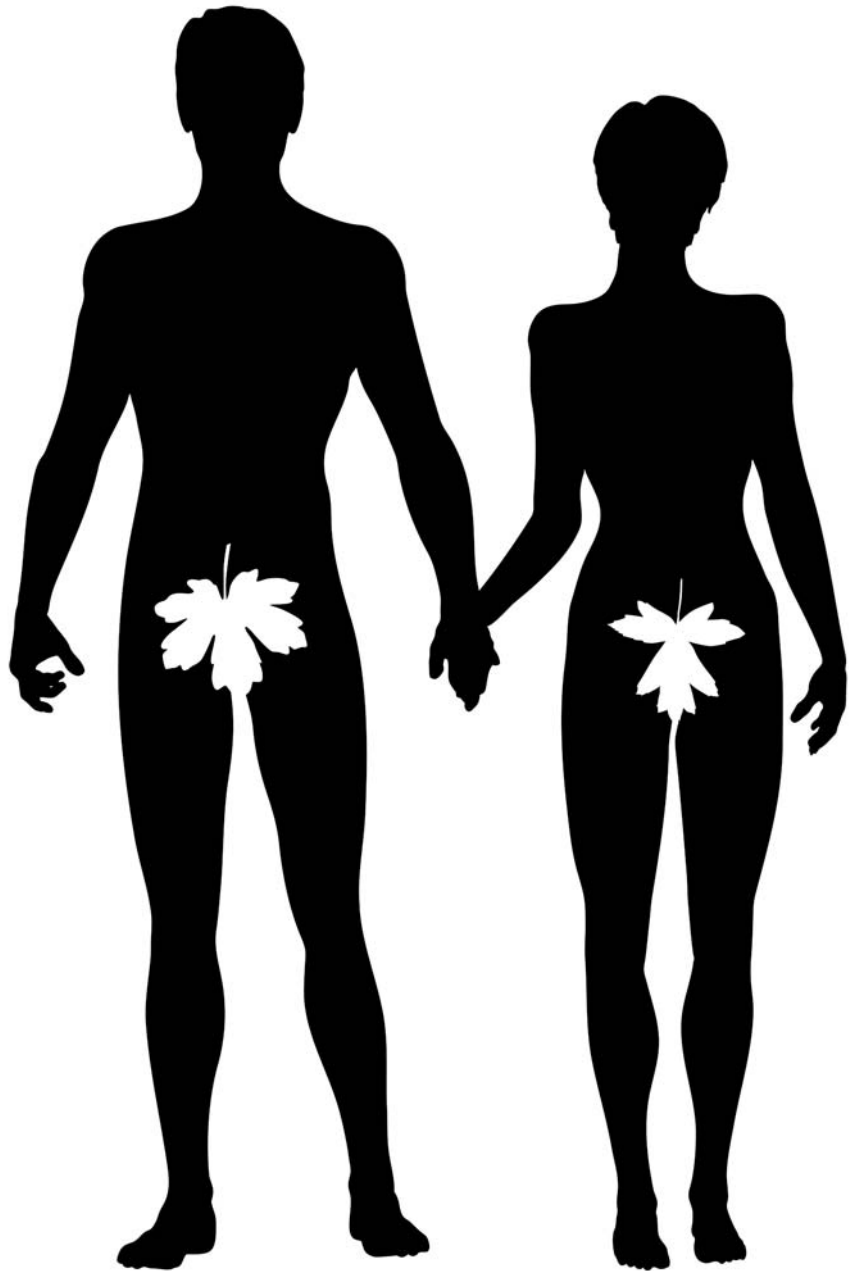
Terug naar het paradijs!?

Terecht en begrijpelijk is de heimwee naar het paradijs, vol van volmaaktheden, harmonie en geluk. 'Gan Eden' is Hebreeuws voor 'Tuin (of 'hof) van Eden'. Dit synoniem voor het paradijs is de naam van een christen-naturistenclub. Maar zonder de Here Jezus Christus zal aan dit verlangen niet kunnen worden voldaan. Jezus is in het paradijs en zonder Hem is er geen paradijs.²⁹

Niettemin plachten verschillende sekten (der Adamiëten of Adamianen of Naaktlopers) hun godsdienst oefeningen naakt te houden. Zij noemde hun kerk het paradijs. Zij wilden aan Adam en Eva gelijk worden, en waren volgelingen van de gnosticus Prodicus. Omstreeks 1530 was onder de Nederlandse Wederdopers of Anabaptisten een sekte der Adamiëten, die bij hun opname in de gemeente zich geheel moesten uitkleden, om daarmee te tonen dat de zinnelijke lust geen vat

meer op hen uitoefende. In andere religies vinden we eveneens cultische naaktheid terug.³⁰ Op 11 februari 1535 verbrandde een stel wederdopers hun kleren om daarna schreeuwend naakt door Amsterdam te trekken. Zij werden opgepakt en terechtgesteld. Op de Dam werd hun hart *“levendig uit het lichaam gesneden en in hun aangezicht geworpen”*, de lichamen werden gevierendeeld en bij elke stadspoort werd een deel opgehangen, terwijl de hoofden op staken gestoken werden. Toch gaan seks en religie niet zelden wel degelijk hand in hand. Tempelprostitutie betekende zowel geestelijk als lichamelijk overspel.

‘Terug naar de situatie van vóór de zondeval! Door naturisme accepteer je jezelf beter. Het zou goed zijn voor je eigen zelfbeeld, respect voor anderen en de natuur. Aanbidt de zon in je blootje. Maar er drijft overigens wel een donkere wolk voor de zon: de populariteit van de bruinetintte huid heeft het aantal gevallen van huidkanker in Nederland sterk doen toenemen.’³¹ ‘Zonder kleren recreëren doet je veel vrijer voelen. Het paradijs is hier en nu!’ – lijken de leuzen van de naturisten te zijn. De zondeval blijken de meeste naaktlopers echter wel te ontkennen. Terugkeer naar het paradijs is echter een onmogelijkheid. Gedane zaken nemen geen keer. Cherubs bewaakten de hof van Eden met vlammende zwaarden. Naturisme hoort binnen de ontkerstening, binnen de secularisatie. Hoezeer de meeste mannen ook graag naaktheid zien, ze willen meestal toch niet dat hun vrouw of hun eigen naaktheid wordt geëxposeerd. Men wil graag de koppelingen naaktheid – seks – onzedelijkheid ontbinden, maar menigeen is niet zo geestelijk dat hij dit voor elkaar krijgt. Laten we niet in naïviteit vervallen. Onderschat immers de macht en kracht van de zonde niet. Men is nu eenmaal liever voyeur op afstand, dan dat men het passiespel meespeelt. Desondanks doorgaan met in het openbaar naakt recreëren, is het in verzoeking brengen van zwakkeren. De argeloos naakt badende Batseba, had echt niet de bedoeling bewust de koning tot overspel te verleiden. Wist ze niet dat vooral mannen makkelijk visueel te prikkelen zijn? Het is dan ook begrijpelijk dat voor haar buurman David deze schoonheid onweerstaanbaar bleek, wat een geweldige crisis in zijn leven veroorzaakte. De ene zonde blijkt dan al snel de andere binnen te halen.³² Het ontkennen van de zondeval, waardoor er een kloof kwam tussen de mens en zijn Schepper, is tevens het ontkennen van een noodzaak van de Verlosser de Here Jezus. Jezus betekent: de HERE verlost of redt, namelijk van de zonde. Indien er geen zondeprobleem is, is, doorredenerend, Jezus dus tevergeefs

aan het kruis gestorven. ‘Christelijk naturisme’ is dus een innerlijke tegenstrijdigheid of vloeken in de kerk.

Naturisme in Nederland is alleen al vanwege ons klimaat problematisch, onpraktisch. Zoals gesteld roept naaktheid vooral bij de mannen begeerte op. En ook al heb je zelf (vooral als vrouw) die associaties niet, of kun je er goed mee omgaan, de meesten zijn op dit gebied zwak en makkelijk in verleiding te brengen. Vandaar ook de opdracht: ‘Drink water uit uw eigen regenbak en welwater uit uw eigen bornput. Moeten uw bronnen op straat overstromen, uw waterbekken op de pleinen? Zij moeten voor u alleen zijn, niet voor vreemden nevens u.’³³ Over het algemeen wordt bij kinderen bewust en onbewust veel te vroeg seksualiteit wakker geroepen. Daardoor moeten zij al vroeg goede rentmeesters zien te zijn over deze sterke oerdriften. Als deze geest uit

de fles is, zal blijken hoe het met zelfbeheersing is gesteld. Het ook onbewust opwekken van lustgevoelens, resulteert niet zelden in aanrandingen, verkrachtigen en incest, met alle diepe ellende van dien. Paradijselijke gevoelens kunnen dus omslaan in de helse pijnen. En pas op: verliefdheid en haat blijken elkaar snel te kunnen afwisselen!³⁴

Desalniettemin lijkt het taboe tegenwoordig op zich een taboe geworden te zijn. Alles moet nu immers kunnen. Niets is meer heilig. Open en bloot. We willen het zelf allemaal zien. Weg met de betuttelende filmkeuring, we zijn immers autonoom. Deze moderne, autonome mens maakt zelf wel uit wat goed is voor zijn geestelijke gezondheid.³⁵ Je komt dan eigenlijk ogen te kort, want ‘de ogen van de mensen zijn onverzadelijk’.³⁶ De kijker, ‘homo zappiëns’, wordt op zijn wenken bediend. Lektuur, radio en televisie, zelfs

de telefoon en vooral internet bieden een overdosis porno aan. Mocht je het al gewoon vinden, dan stap je over van soft naar harde porno (met geweld) naar kinderporno, naar 'homo-porno', en het ligt in de lijn der verwachting dat seks met dieren eveneens moet kunnen en moet kunnen worden getoond. Zie hier de neerwaartse spiraal, waar onder in de put de dood je met verlangen aangrijnst. Ted Bundy werd wel de seriemoordenaar van de eeuw genoemd. Op zijn minst heeft hij dertig meisjes en vrouwen misleid, verleid, aangerand, ontvoerd, verkracht, gemarteld, vermoord en verminkt. Ted verklaarde zelf dat pornografie de aanleiding was tot zijn lustmoorden. Van soft-porno schakelde hij over harde, sadistische porno, en deed tenslotte wat hij zag en las... De in 1989 terechtgestelde Bundy waarschuwde ouders voor het gevaar van slechte films op de televisie.³⁷ Hij kon het weten. Inderdaad een extreem verhaal. Maar duidelijk is wel dat porno niet vrijblijvend is. Desalniettemin is pornografie uit het Nederlandse strafrecht gehaald. Psychiater dr. H.J.C. van Marle, die mensen behandelt die een zedelijk op hun geweten hebben, stelt: 'Hoe meer porno, hoe meer gestoorden.'³⁸ All you need is sex? Seks terroriseert onze maatschappij. Is er eigenlijk wel een principieel verschil tussen kinderporno en 'gewone porno'? De god 'Tolerantie' wordt hoog geëerd. Vrije seks, geslachtsziekten (o.a. het nog steeds onvermijdelijk dodelijke AIDS), zedenmisdriven zullen daardoor eerder toe dan afnemen. Normen en waarden? -ach dat bepaal je zelf maar.³⁹ Is het niet verontrustend dat de christelijke omroepen de ethische grenzen aan het oprekken zijn, terwijl de commerciële zenders als SBS en Veronica onlangs verklaarden bloot en seks van de buis te halen. En nota bene de KRO laat mensen uit de kleren stappen en met dildo's aan de gang gaan. De achterban lijkt mee te evolveren, want in 2001 kostte een KRO-poster met een naakte Maria de KRO heel wat leden, maar op 'Bloot gewoon' ('naakt met een missie', kalender 2010 waarvan de opbrengst bedoeld is voor goede doelen) en 'Ouders hebben geen seks' krijgen ze nauwelijks reacties. De goede doelen zouden het middel heiligen. Volgens ethici willen de christelijke omroepen KRO, NCRV en EO met het verleggen van grenzen en spraakmakende televisievormen een inhaalslag maken op omroepen die wat dat betreft voor de troepen uitliepen zoals de VPRO en BNN.⁴⁰ Schandelijke ontucht of onschuldig naakt, er wordt allemaal grof geld aan verdiend, dus het mag en moet. Geld stinkt immers niet. Mammon wordt vereerd. Wil je een produkt verkopen, dan staat een dosis seks garant voor aandacht en succes. In de reclame is het

naakte lichaam een gewilde, in elk geval opvallende blikvanger. Seks-industrie is 'big business', hoort thuis in het keiharde criminele circuit en zijn lokaas komt uit de koker van de vorst der duisternis. Porno heeft dus alles te maken met de zeer commerciële 'bedrijven van de liefde', maar dan wel liefde voor geld, anders gezegd de geldzucht.

Conclusie: zonder Jezus wordt ons surrogaat-paradijs een ware hel. Desalniettemin meent een zekere Leendert (zijn achternaam houdt hij liever verborgen) geen last meer van lustgevoelens te hebben. 'Kleding scheidt juist afstand. Afstand die Jezus niet wil, want voor Hem is iedereen gelijk' zo stelt hij. In 2008 organiseerde hij de eerste kerkdienst voor naturalisten. Dat leverde echter zoveel negatieve publiciteit op dat hij uit angst de dienst in 2009 geheim heeft gehouden.⁴¹ Wie na twintig eeuwen christendom nog met iets fundamenteels beters en nieuws komt, moet van goeden huize komen.

Geestelijk gezien

Dat in het satanisme en bij heksen naakt rituelen essentieel zijn, moet ons genoeg zeggen. Belastingtechnisch viel de satanerk erder onder een ordinaire seksclub dan onder een religieuze groepering. Het zien van naakt is voor de meesten meestal niet vrijblijvend. Van het een komt het ander: zien (verzocht worden is geen zonde) -> begeren (zonde begint in de gedachten) -> zondigen door te nemen.⁴² Naaktheid op zich bestaat zelden, meestal is het verbonden met seks. Jozef was zich bewust van de oerkrachten in de seksualiteit en tartte deze niet. Integendeel, hij koos voor het verstandigste: hij vluchtte. Was Jozef hierdoor een lafaard, een slappeling? Nee, hij getuigde eerder van zelfkennis. Hij had zich voorgenomen om niet te zondigen. Zelfs op bevel van zijn meesteres wilde hij niet 'zwellen in minne' met een vrouw die hem niet toebehoorde.⁴³ Niemand valt zomaar in de zonde, nee veeleer *glijdt* je er geleidelijk in. 'Maar zo vaak iemand verzocht wordt, komt dit voort uit de zuiging en verlokking van zijn eigen begeerte. Daarna als de begeerte bevrucht is, baart zij zonde; en als de zonde volgroeid is, brengt zij de dood voort.'⁴⁴ Voor velen is dit een herkenbaar proces. In het Hebreeuws vinden we een woordspeling, een overeenkomst tussen listig (aroem) en naakt (aroom).⁴⁵ Doorzie de geraffineerde aanvalstactieken van de slang.

'Waarom begrijpt u niet wat Ik zeg? Omdat je Mijn Woord niet kunt horen. Jullie hebben de duivel tot vader en willen de begeerte van je vader doen. Die was een mensenmoorder van het begin en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen

spreekt, spreekt hij naar zijn aard, want hij is een leugenaar en een vader van de leugen.' Deze beschuldiging en verklaring komen van Jezus, de waarheid Zelf.⁴⁶ Seksualiteit is helemaal niet per definitie zondig, maar heilig. Het is bestemd voor één man en één vrouw binnen het huwelijk, bestemd voor voortplanting en genot. In tegenstelling tot eenzijdige en dualistische opvattingen, is het lichaam evenmin zondig. Elk mens is geschapen naar Gods beeld. Het lichaam van de christen wordt zelfs de tempel van niemand minder dan de heilige Geest genoemd.⁴⁷ Het lichaam is niet voor de hoererij doch voor de Here. Verheerlijkt dan God met je lichaam.

Functies van kleding

Volgens Genesis was kleding dus primair uit *ethische motieven* gebruikt. Kleding biedt verder bescherming tegen het klimaat en omgeving. Kleren zijn bevorderlijk voor de *hygiëne* en onttrekken minder fraaie delen aan het zicht. Of moeten menstruerende vrouwen en incontinenten personen soms ook naakt recreëren? En SOA-patiënten, gehandicapten? 'Doekjes voor het bloeden' zijn toch bedoeld om het een beetje netjes en hygiënisch te houden. Vrouwen die één of twee borstamputaties hebben moeten ondergaan om haar leven te redden, zouden zij zich voor haar schaamte moeten schamen? Dat naturalisten deze gebreken niet schijnen op te vallen, kan ik niet geloven, want zo iets trekt toch de aandacht. Kleding mag toch verhullend zijn en functioneert verder als een sieraad, *ter versiering*. Niet elk naakt mens is een schoonheid om te zien. Lang niet iedereen kan naakt recreërende bejaarden of blote, corpulente personen waarderen. De cultureel bepaalde mode en de bijbehorende enorme confectie-industrie zijn niet weg te denken uit onze maatschappij. Kleren maken de man, en vooral de vrouw. Zo onderscheiden mensen zich onderling en daar is toch niks mis mee.

Kleding *beschermt* niet alleen het lichaam tegen kou, hitte en scherpe voorwerpen. De doorgaans koude Hollandse temperaturen dicteert ons simpelweg kleding. Moslima's dienen zich in het openbare leven zoveel mogelijk te kleden, want de man wordt afgetekend als een wellustig persoon die maar aan één ding zou denken. Onderwerp je dus aan je eigen man of vader of broer. Om zich tegen de seksuele driften van een man te beschermen trekt een moslima een niqaab of zelfs boerka aan. Moslim-theologen zijn het onderling niet eens of deze verplicht is of niet. Zo blijkt de kleding eerder cultureel dan religieus bepaald te zijn. Maar het zijn vooral de mannen die de vrouwen dwingen om zich zo te bedekken, om zichzelf tegen onreine begeerte te

beschermen.

Daarentegen kan kleding ook juist aanlokkelijk en *verleidelijk* zijn voor het andere geslacht. Langzaam je ontdoen van je kleding (striptease) heeft een grote erotische lading. Het uiterlijk weerspiegelt je innerlijk. Vind maar eens het gouden midden tussen ijdelheid en slonzigheid, tussen verleidelijk en aantrekkelijk, zedeloos en extreem preuts.

Witte kleren worden nogal eens genoemd in de Bijbel en hebben een symbolische betekenis van reinheid en heiligheid. Het joodse rituele bad of mikwe werd en wordt door naakte mensen, maar wel van hetzelfde geslacht, gebruikt. Er zijn afbeeldingen van christelijke doopplechtigheden, waarin de dopeling naakt was. Dit symboliseert de kwetsbaarheid en het niets meer te verbergen hebben. Tot aan het begin van de 8e eeuw schijnen christenen in West-Europa naakt gedoopt te zijn, als Adam en Eva vóór de zondeval. In de Karolingische tijd verdween deze gewoonte en schijnt naaktheid een seksuele bijbetekenis te hebben gekregen die het voorheen niet had.

Bij sommige dooppraktijken krijgen de (geklede) dopelingen direct na hun doop een wit kleed omgelegd. Zwarte kleding associeert men met zwaarte, zonde, rouw en satan.

Legitieme naaktheid

‘Daarom zal ik je straffen – spreekt de HEER van de hemelse machten. Ik zal je kleren optillen tot over je gezicht, je naaktheid aan alle volken tonen, je schaamte aan alle landen laten zien.’ Dit onderdeel van de onheilsprophetie van Nahum⁴⁸ drukt de symbolische straf, de vanzelfsprekende schaamte uit van de bloedstad Ninevé. God zal de stad, na de bekering onder invloed van Jona, de meest succesvolle profeet tegen wil en dank, toch oordelen, ‘strippen’, ontdoen van alle luister. Er is hier niet direct sprake van letterlijke naaktheid, maar iedereen begreep dat de straf schandalig en vernederend zou zijn. De profeten Jesaja en Micha waren tijdgenoten. Ze hadden verder gemeen dat ze naakt moesten optreden. Dat moest op symbolische wijze de beroving, smaad en ellende weergeven. Commentatoren⁴⁹ menen dat dit naakt niet totaal zonder kleren was, maar ongekled, dat wil zeggen zonder het opperkleed, dus alleen in het lange wollen onderkleed of in slavenkleding als aankondiging van de ballingschap. Ook voor dit pikante onderwerp geldt de noodzaak van een *evenwichtige benadering*. We mogen nooit vergeten dat God oorspronkelijk de mens inderdaad naakt heeft geschapen en dat nog steeds mensenkinderen naakt worden geboren.

‘Naakt ben ik uit de schoot van mijn moeder gekomen, naakt zal ik daarheen (schoot der aarde) weerkeren.’⁵⁰ Het menselijk lichaam is wonderlijk schoon. En mocht uw lichaam niet de schoonheids prijs verdienen, geen paniek, want onze waarde ligt in het feit dat we geschapen zijn naar zijn beeld. God waardeert elk mens niet om hoe hij er *uitziet*, noch om wat hij *doet*, maar om wie hij is. Laten we niet vervallen in een dualisme, waarbij de ziel en de geest een grotere meerwaarde zouden hebben dan het lichaam. God schiep het menselijk lichaam ook naar zijn beeld. Dit lichaam zal niet worden vernietigd, maar veranderd in een verheerlijkt lichaam, zoals Christus nu al heeft.⁵¹ Naakt-zijn gekoppeld met seks is voorbehouden aan de relatie van één man met één vrouw binnen de veilige bescherming van het huwelijk. Nogmaals: naaktheid en seksualiteit zijn niet per definitie zonde! Jezus stelt het heel scherp in Zijn bergrede: ‘Een ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, heeft in zijn hart reeds echtbreuk met haar gepleegd.’⁵² Welke man heeft zich hier nooit aan bezondigd? De gedenkkwasten met de blauw purperen draad waren als een herinnering, bedoeld om niet je hart of je ogen te volgen en je daardoor tot overspel zou laten verleiden.⁵³ Mag je wel genieten van vrouwelijk schoon, bijvoorbeeld in een dans? ‘Wend u, wend u Sulammitische, wend u, wend u dat wij u bezien.’⁵⁴ Kun je kijken zonder een bezoedelde, begeerlijke blik? Job verklaarde met zijn ogen een verbond te hebben gesloten. Hoe zou hij dan een maagd hebben aangezien?⁵⁵

We pleiten dus niet voor preutsheid uit Victoriaanse tijden, wel voor reinheid en heiligheid.

In de kunst is naaktheid een veel voorkomend eeuwenoud verschijnsel. Grote kunstenaars als Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rubens, Picasso en Rodin hadden een voorkeur voor naakt. Een moeilijke discussie betreft de vraag wanneer kunst obscene of erotisch is. Het Engels kent twee woorden voor naakt: ‘naked’ en ‘nude’. Nude heeft geen onprettige bijklank. Naked zijn is het beroofd zijn van kleren met het meestal daarmee gepaard gaande gevoel van verlegenheid en schaamte. Getekende naakten aanvaardt men eerder dan naturel, en zwart naakt wordt eerder getolereerd dan blank. Topless zonnen stuit eerder tegen de borst, dan een kind in een openbare ruimte de borst geven. Laten we de geweldige kracht in de erotiek niet onderschatten.

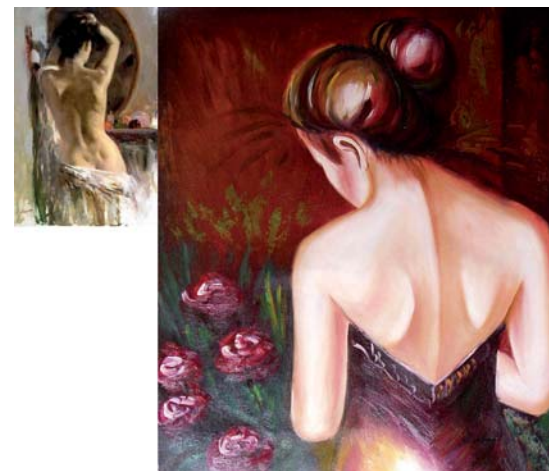
Niet alleen in de kunst maar ook in de *medische geneeskunde* is de naaktheid vaak losgekoppeld van seks. Je lichaam tonen

aan een arts, een vroedvrouw enzovoort, is in onze cultuur tegenwoordig zo vanzelfsprekend, dat iemand die daar moeite mee heeft, maar moeilijk voor normaal aangezien kan worden. Ondanks het vertrouwen in hulpverleners (toch warmbloedige mensen en geen gevoelloze robots) als artsen, fysiotherapeuten en pastors, is dit vertrouwen helaas te vaak misbruikt en geschokt. Zij hebben de schaamtegevoelens van hun patiënten te respecteren, intieme delen zoveel mogelijk te vermijden en terughoudendheid te betrachten. Zo kunnen we dus natuurlijke-, zinnelijke-, en kunstzinnige naaktheid onderscheiden.

Houd voor ogen dat een koele beschouwing als deze wel nuttig is, maar dat een zwoele sfeer vaak niet ontvankelijk is voor rationele argumenten... Ik wil me bewust niet openstellen voor de naaktheid van anderen, maar anderzijds vanuit mijn vlees juist wel. Ziedaar mijn innerlijke strijd. De winnaar is degene die het meeste voedsel krijgt. Erlo Stegen, die machtig door God gebruikt werd in de opwekking onder de Zoeloes schrijft: ‘In tijden van opwekking wordt de Heilige Schrift het kostbaarste boek en onontbeerlijk. Dag en nacht is men bezig met het lezen van Gods Woord. Geen kranten, tijdschriften, andere boeken, lektuur, of zelfs pornografie kunnen christenen zó boeien als de Bijbel.’⁵⁶ Anderzijds zijn christenen bepaald niet ongevoelig voor seksuele begeerten en juist op dit gebied gestruikeld. Bidt God om hulp! Laat eventueel voor je bidden! En als wij gezondigd hebben, belijdt dit aan Hem. Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.’⁵⁷

‘Leg mij als een zegel aan uw hart als een zegel aan uw arm. Want sterk als de dood is de liefde onverbiddelijk als het rijk van de doden de hartstocht, haar vlammen zijn vuurvlammen, een vuurgloed des HEREN.’

‘Wek de liefde niet op en prikkelt haar

niet, vóórdat het haar behaagt!⁵⁸

Conclusie: aan de naaktrecreatie kleven ernstige esthetische, hygiënische, ethische en vooral theologische bezwaren.

drs. W.J.A. Pijnacker Hordijk
update maart. 2010

Geraadpleegde lectuur:

- * J.I. van Baaren en R. Heidema, Nudisme in het licht van de bijbel (Hilversum: Moria, 1994)
- * J. van Teunissen, Psychologie van de naaktheid – een fenomenologische studie (Den Haag: Bert Bakker / Daamen NV, 1968)

Notes

- 1 ds. J.H. Landwehr in Christelijke Encyclopedie, deel IV (Kampen: Kok, 1925-193) p. 297
- 2 Volgens sommigen is de seksuele revolutie helemaal niet doorgeschoten; integendeel, ze is nog niet af. Het is tijd om de omslag te maken naar een sekspositieve samenleving, waarin lust en seksualiteit worden beschouwd als iets dat je je hele leven kunt blijven ontwikkelen. Een dergelijke maatschappij heeft geen moeite met erotische uitingen in de publieke ruimte. Ze is niet bang dat genot en verlangen ontsporen, omdat ze er aandacht, vormen en woorden voor heeft. In zo'n samenleving is men eerder nieuwsgierig naar wat sensualiteit, verlangen en lust vermogen. Het is tijd voor een beweging voor Slow Sex. Tijd voor een erotisch beschavingsoffensief. Slow seks is zowel een kritiek op de 'vermarkting' van lusten als op de christelijke en islamitische preutsheid. Seksualiteit hoort op basis van gelijkwaardigheid. Dit is een oproep om seks buiten de wereld van scores, van macht en onderdrukking te houden. Het is tijd voor slow sex Trouw, 5-4-2008 <http://www.trouw.nl/opinie/podium/article1809400>.
ece Dit manifest is onder meer ondertekend door: Jeroen Dijsselbloem, lid PvdA Tweede Kamerfractie, Femke Halsema, fractievoorzitter GroenLinks, Tofik Dibi, lid Groen Links Tweede Kamer fractie, Marcia Luyten, publiciste, Dick Pels, publicist, Baukje Prins, filosoof. Het boek Slow Sex, een erotisch beschavingsoffensief is van Brechtje Paardekooper en Dylan van Rijsbergen. De heiligheid van het huwelijk wordt hierin echter ontkend.
- 3 Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal, (Utrecht / Antwerpen: Van Dale

- Lexicografie, 2005) deel 2, p. 2321
- 4 Marie Verheij, Bloot in het groot Waarom mensen publiek, maar zonder erotiek, uit de kleren gaan, Nederlands Dagblad, p. 22, 12-9-2009
 - 5 <http://www.strandje.nl/overnaturisme/overnaturisme.htm#seks2>
 - 6 Floor Kist, Het wordt druk op het naaktstrand, Algemeen Dagblad, 27-5-2006
 - 7 Zie: <http://www.stichting-promise.nl/artikelen/pastorale-onderwerpen/porno-de-naakte-waarheid-over-pornografie.htm>
 - 8 Tilly Dodds, Nachtmerrie voor ouders, Nederlands Dagblad, 28-9-2009
 - 9 Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal, (Utrecht / Antwerpen: Van Dale Lexicografie, 2005) deel 2, p. 2263
 - 10 <http://www.strandje.nl/overnaturisme/overnaturisme.htm>
 - 11 J. van Teunissen, p.75
 - 12 Hoofdredactie drs. J. van Dop-Schuddeboom en lic. P. Defour, Encyclopedie (Utrecht: Spectrum, / Antwerpen: Standaard Uitgeverij 2001) p. 690
 - 13 NFN: aantal naturalisten stijgt nog steeds De Pers, 7-6-2009
 - 14 H. Ringgren, Bijbels/Historisch woordenboek III (Utrecht: het spectrum, 1969) p.420
 - 15 Gen.3:21
 - 16 Gen.19:32-36, 2Sam.11:13
 - 17 Gen.9:20-27
 - 18.20:26 (NBV: 'En breng geen treden aan, want als je daarlangs omhoog zou gaan, zou men je geslachtsdelen [SV: schaamte] zien.'). 28:42 (NBV: 'Je moet ook linnen broeken voor hen maken die hun geslachtsdelen [SV: schaamte] bedekken;'), 43, Lev.18:6-9, 17(NBV: 'gemeenschap hebben met'; SV: schaamte ontdekken), 20:11-21 (vs. 17: letterlijk: zien van naaktheid!, SV schaamte zien; NBV: 'het bed delen met').
 - 19 Eze.16
 - 20 Luk.23:34
 - 21 Luk.23:44
 - 22 vgl. Jes.55:1-3
 - 23 Op. 3:18, 7:14, 16:15
 - 24 Lev.20:19, Jes.20:4, Eze.16:(6-13), Mat.25:36, Op.3:18, 16:15
 - 25 2Cor.5:2
 - 26 John H. Court, Pornography: A Christian Critique, pp.56-60
 - 27 definitie van Havelock Ellis in J. van Teunissen, p. 93
 - 28 Coert H. Lindijer, Tasten naar schaamte (Kampen: Kok, 1995) p.15
 - 29 Luc.23:43, 2Cor.12:4
 - 30 J. van Teunissen, pp.20, 21
 - 31 In 1994: ongeveer 18.000, in 1998: 29.000 gevallen. Niet alleen de zon, ook zonnebanken en gezichtsbruiners veroorzaken huidkanker. N.a.v. promovenda aan de Universiteit Maastricht mw. G. Krekels. Reformatorisch Dagblad 16-10-1998
 - 32 2Sam.11, Ps.51
 - 33 Spr.5:15-17 Lees echter dit hele 5e en ook 7e hoofdstuk.
 - 34 2Sam.13
 - 35 Nachtsan ben ik mijn broeders hoeder. De overheid heeft tot taak de zwakken in de maatschappij te beschermen. Onvermijdelijke wetten moeten de rebelse mens in goede banen leiden, willen

- we niet in destructieve anarchie belanden.
- De geschiedenis van de Europese seksualiteit vanaf de vruchtbaarheidsritten van de oude Grieken tot vandaag wordt door dr. H.W. de Knijff besproken in zijn boek Venus aan de leiband; Europa's erotische cultuur en christelijke ethiek (Kampen: Kok, 1987) 318 pp. Vreemd, insequent en verwerpelij is helaas zijn pleidooi voor alternatieve invullingen en uitzonderingen, zoals homoseksualiteit, naast het christelijke huwelijk.
- 36 Spr.27:20
 - 37 Henk Kamsteeg, Ted Bundy 'Pornografie aanleiding tot lustmoorden' Visie, 4-10 feb. 1990, pp. 11, 12
 - Zie ook Mrs. Phyllis Schlafly (editor), Pornography's Victims (Westchester, Illinois: Crossway Books, 1987) John H. Court, Pornography: A Christian Critique (Exeter, England: The Paternoster Press, 1980) en Donald Wildom, De zaak tegen pornografiën. (verdere gegevens mij onbekend)
 - De Amerikaanse minister van justitie Edwin Meese, verklaarde dat de explosie van obsceniteit gedeels het werk is van de georganiseerde misdaad die de controle heeft overgenomen over de productie en distributie. Naar schatting gaat in de porno-industrie jaarlijks voor acht miljard dollar om!!! Reformatorisch Dagblad 23-10-1986.
 - 38 E. van Dijkhuizen en N. Sterk, De grote leegte. Reformatorisch Dagblad 14-9-1996
 - 39 Gods Woord is hier heel duidelijk over, dus wij ook: Lev.18:22, 23, 20:15, 16.
 - 40 Jonathan Maas, De onverhulde inhaalslag van de christelijke omroepen. Trouw, de Verdieping, 8-10-2009
 - 41 Klaas van Dijken, De ander gaat naakt, CV.Koers, okt.2009
 - 42 Zo verging het bij Eva (Gen.3:6), Achan (Joz.7:21) en David (2Sam.11:2-4).
 - 43 Gen. 39:12, Spr. 7:18, 19
 - 44 Jac.1:14, 15
 - 45 Gen.2:25 en 3:1
 - 46 Joh.8:43, 44
 - 47 1Cor.6:13-20
 - 48 Nahum 3:5
 - 49 Jes.20:4 Zoals: C.F. Keil and F. Delitzsch, Commentary on the Old Testament, Volume VII Isaiah, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1982 (reprinted)) pp. 372, 373; dr. J. Ridderbos, Korte Verklaring van de heilige Schrift Jesaja, eerste deel, (Kampen: Kok, 8e druk) pp. 147, 148; R. Been sr., Christus in het boek Jesaja (Winschoten: Woord der Waarheid, 1968) p.195
 - 50 Job.1:20
 - 51 Fil.3:21
 - 52 Mat.5:28
 - 53 Num.15:39
 - 54 Hgl. 6:13 'wij' zijn mannen, de vrienden uit 5:1?!
 - 55 Job.3:1
 - 56 Erlo Stegen, Opwekking begint bij jezelf! (Loppersum: st. Kwa Sizabantu Zending, 3e druk 1993) p. 238
 - 57 1Joh.1:9
 - 58 Hgl.8:6 (vgl. Spr.6:34, 35: 'Want jaloesheid is vuurgloed in een man, hij kent geen mededogen ten dage der wraak; hij aanvaardt geen enkel zoenmiddel, en blijft onverbiddelijk, al geeft gij een nog zo groot geschenk.'). 2:7, 3:5, 8:4

Helpt u mee?

In de 26 jaar dat het blad Promise uitkomt hebben we veel zegen mogen verspreiden en ontvangen. Steeds proberen we een balans te vinden tussen waarschuwend artikelen ten aanzien van veel ontwikkelingen in de (gezondheids)zorg en nieuwe alternatieven die de Bijbelse toets kunnen doorstaan. We hebben steeds ervaren dat God voorzorg in de kosten ieder jaar, en daar willen we op blijven vertrouwen. De kosten, zijn voor een dergelijk blad minimaal, omdat bijna alles, door vrijwilligers, belangeloos gedaan wordt. Toch zien we voor het eerst in 26 jaar dat de betalende abonnees sterk afnemen, van ruim 1500 tot ongeveer 1250. Met een minimale abonnementsprijs van € 12,50 kunnen we niet rond komen. Gelukkig zijn er ook abonnees die wat extra overmaken, maar toch als deze ontwikkeling zich doorzet komen we financieel in de gevarenszone. We willen u vragen ons te ondersteunen door nieuwe abonnees te werven, een extra gift over te maken of een geschenkabonnement te geven. Voor het maken van reclame kunt u gratis proefnummers op ons kantoor afhalen.

Door het ondersteunen van ons blad helpt u ook mede de website www.stichting-promise.nl te financieren, waar dagelijks 400-500 bezoekers (!) veel artikelen lezen en downloaden. Ook beantwoorden we belangeloos alle mailtjes met vragen van Christenen en niet-Christenen die we dagelijks ontvangen. In die zin vervullen we

ook een evangeliserende taak, terwijl we ook dienstbaar willen zijn aan de Gemeente van Jezus Christus. Dank voor uw gebeden en gaven!

Gerard Feller

Rom.1:16 "Want ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een reddende kracht Gods voor allen die geloven"

BON (u kunt ook een brief of mail sturen of het formulier op de website invullen)

Ja ik help mee!

Door nieuwe abonnees op te geven.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Geschenkabonnement of zelf betalende abonnee

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Geschenkabonnement of zelf betalende abonnee

Door een extra maandelijkse of jaarlijkse gift van € op bankrekening 39.16.83.071 of postbank 4906197 van Stichting Promise te Oudewater. (Zelf overmaken, dit is geen automatische incasso)

Door gebed

Afzender

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Telefoon: _____ E-mail: _____

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.
- Het publiceren via het blad "Promise" van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel, dit tevens via audiovisuele middelen aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard en Coby Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft

Comité van aanbeveling

Ds. Orlando Bottenbley
Drs Martie Dieperink
Drs Bert Dorenbos
Drs MartienJan de Haan
Prof. dr. Ir. Henk Jochemsen
Dhr. Hans L.J. Keijzer
Prof.dr. Martjan Paul
Drs Chr. Steyn
Dhr. Teun Stortenbeker
Dhr Feike ter Velde
Ds dr. Paul J. Visser
Drs Jef de Vriese (België)
Drs Téó v.d. Weele
Dr. Jim Wilder (U.S.A.)

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de artikelen is voor de auteur en/of de redactie

Vormgeving

DUO-ontwerp, Utrecht

Druk

UnitedGraphics, Zoetermeer

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4x per jaar

Abonnement: minimaal € 12,50 per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80
3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359
Fax. 0348 - 563968
e-mail: info@stichting-promise.nl
internetpagina: www.stichting-promise.nl
Rabobank: 39.16.83.071
Postbank: 4906197

Voor België:

jaarrekening abonnement minimaal € 12,50
Belg.Post.Rek.Nr. 000.16.92.998-57
St.Promise
Lange Burchwal 80
3421 SM Oudewater, Holland

Losse nummer € 3,50

9 771383 029001